

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ
Навчально–науковий інститут економіки і управління

Кафедра фінансів

«До захисту в ЕК»

Директор інституту

(підпис)

Олег ШЕРЕМЕТ
(ім'я та прізвище)

«__» _____ 2025 р.

«До захисту допущено»

Завідувач кафедри

(підпис)

Лада ШІРІНЯН
(ім'я та прізвище)

«__» _____ 2025 р.

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
НА ЗДОБУТТЯ ОСВІТНЬОГО СТУПЕНЯ МАГІСТРА

зі спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа, страхування та
(код і назва спеціальності)

фондовий ринок»

освітньо–професійної програми Фінанси, банківська справа та страхування

на тему: **Вплив страхування на економічний розвиток держави**

Виконав: здобувач 2 курсу, групи 2-9М

Ромась Денис Олександрович
(прізвище, ім'я, по батькові повністю)

(підпис)

Керівник: Шірінян Лада Василівна
(прізвище, ім'я, по батькові повністю)

(підпис)

Рецензент _____
(ім'я та прізвище)

(підпис)

Я, як здобувач (ка) Національного університету харчових технологій, розумію і підтримую політику університету з академічної доброчесності. Я, не надавав (ла) і не одержував (ла) недозволеної допомоги під час підготовки цієї роботи. Використання ідей, результатів і текстів інших авторів мають посилання на відповідне джерело.

Здобувач (ка) _____
(підпис)

Київ – 2025 р.

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Інститут (факультет) Навчально–науковий інститут економіки і управління

Кафедра фінансів

Освітній ступінь магістр

Спеціальність 072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок»

(шифр і назва)

Освітньо–професійна програма Фінанси, банківська справа та страхування
(назва)

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри фінансів

/Лада ШІРІНЯН/

«___» _____ 2025 року

З А В Д А Н Н Я

НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ ЗДОБУВАЧА

Ромась Денис Олександрович

(прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема роботи Вплив страхування на економічний розвиток держави

керівник проекту (роботи) Шірінян Л.В., д.е.н., проф.,

(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

затверджені наказом закладу вищої освіти від «05» вересня 2025 р. № 643–КС

2. Строк подання здобувачем роботи 15 грудня 2025 р.

3. Вихідні дані до роботи _____

підручники, навчальні посібники, монографії, періодичне видання,

статті, інтернет–ресурси, звітність страхової компанії, статистичні данні компанії

4. Зміст пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити) _____

Розділ 1. Теоретичні аспекти функціонування страхового ринку

Розділ 2. Аналіз сучасного стану ринку страхування життя в Україні та діяльності

ПРАТ «СК «АСКА–ЖИТТЯ»

Розділ 3. Рекомендації щодо покращення стану страхового ринку та його впливу на економічний розвиток держави

5. Перелік графічного матеріалу (з точним зазначенням обов'язкових креслень) _____

Табл. 1.1 – Порівняльна характеристика функцій страхування у працях вітчизняних

вчених. Табл. 2.1 – Динаміка основних макроекономічних показників та страхового

ринку України за 2020–2024 рр., Табл. 2.2 – ТОП–10 страхових компаній України зі

страхування життя за 2024 рік. Табл. 2.3 – PEST–аналіз зовнішнього середовища

функціонування ПрАТ «СК «АСКА–ЖИТТЯ» в умовах воєнного стану. Табл. 2.4 – Динаміка структури доходів ПрАТ «СК «АСКА–ЛАЙФ» за 2021–2024 рр.. Табл. 2.6 – Аналіз фінансових результатів ПрАТ «СК «АСКА–ЖИТТЯ» за 2021–2024 рр.. Табл. 2.7 – Аналіз показників ділової активності ПрАТ «СК «АСКА–ЖИТТЯ» за 2021–2024 рр.. Табл. 2.8 – Аналіз показників рентабельності ПрАТ «СК «АСКА–ЖИТТЯ» за 2021–2024 рр.. Табл. 2.9 – Показники ліквідності «СК «АСКА–ЖИТТЯ» 2021–2024 рр.. Табл. 2.10 – Показники фінансової стійкості «СК «АСКА–ЖИТТЯ» за 2021–2024

6. Консультанти розділів проекту (роботи)

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв
I	Шірінян Л.В.		
II	Шірінян Л.В.		
III	Шірінян Л.В.		

7. Дата видачі завдання 05 вересня 2025 року

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів дипломного проекту (роботи)	Строк виконання етапів проекту (роботи)	Примітка
1	Вибір теми, написання заяви і узгодження плану кваліфікаційної роботи з керівником	до 02.09.2025	
2	Робота над 1–м розділом та перевірка керівником	до 30.09.2025	
3	Робота над 2–м розділом та перевірка керівником	до 21.10.2025	
4	Робота над 3–м розділом та перевірка керівником	до 18.11.2025	
5	Оформлення роботи і подання керівникові для проходження попереднього захисту	до 25.11.2025	
6	Попередній захист	27.11.2025	
7	Подання кваліфікаційної роботи з підтвердження керівника на перевірку академічного плагіату.	02.12.2025	
8	Доопрацювання кваліфікаційної роботи після попереднього захисту та перевірки на плагіат, узгодження змісту доповіді та презентації з керівником, отримання відзивів на роботу	09.12.2025	
9	Підпис остаточного варіанту роботи завідувачем кафедри	15.12.2025	

Здобувач

_____ **Ромась Д.О.**
(підпис) (прізвище та ініціали)

Керівник роботи

_____ **Шірінян Л.В.**
(підпис) (прізвище та ініціали)

АНОТАЦІЯ

Ромась Д.О. «Вплив страхування на економічний розвиток держави»

Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня «магістр» за спеціальністю 072 – Фінанси, банківська справа страхування та фондовий ринок. Національний університет харчових технологій, Київ, 2025.

Кваліфікаційна робота присвячена дослідженню механізмів впливу страхування на економічний розвиток держави та аналізу діяльності страховика як суб'єкта цього процесу.

Робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, переліку використаних джерел і додатків.

У вступі обґрунтовано актуальність теми дослідження, визначено мету, об'єкт, предмет та завдання роботи.

У першому розділі розкрито теоретичні основи взаємозв'язку страхування та економічного зростання, визначено роль страхових фондів як джерела інвестицій у національну економіку.

Другий розділ присвячено аналізу фінансового стану та результатів діяльності ПрАТ «УАСК АСКА», оцінці платоспроможності, фінансової стійкості та місця компанії на страховому ринку України.

У третьому розділі обґрунтовано заходи щодо покращення фінансового стану досліджуваної компанії та надано рекомендації для посилення позитивного впливу страхового сектору на економіку держави.

Ключові слова: *економічний розвиток, страховий ринок, інвестиційний ресурс, фінансова стійкість, ПрАТ «УАСК АСКА», платоспроможність, страхові резерви.*

ABSTRACT

Romas D.O. “The Impact of Insurance on the Economic Development of the State”

Master's Thesis for the degree of Master in Specialty 072 – Finance, banking, insurance and stock market. National University of Food Technologies, Kyiv, 2025.

The qualifying paper is devoted to the research of mechanisms of the impact of insurance on the economic development of the state and the analysis of the insurer's activity as a subject of this process.

The work consists of an introduction, three chapters, conclusions, a list of references, and appendices.

The introduction substantiates the relevance of the research topic and defines the aim, object, subject, and tasks of the work.

The first chapter outlines the theoretical foundations of the relationship between insurance and economic growth and defines the role of insurance funds as a source of investment in the national economy.

The second chapter is devoted to the analysis of the financial state and performance results of PJSC «UASK ASKA», the assessment of solvency, financial stability, and the company's position in the insurance market of Ukraine.

The third chapter substantiates measures for improving the financial condition of the analyzed company and provides recommendations for strengthening the positive impact of the insurance sector on the state economy.

Key words: *economic development, insurance market, investment resource, financial stability, PJSC «UASK ASKA», solvency, insurance reserves.*

ЗМІСТ

ВСТУП.....	6
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ФУНКЦІОНУВАННЯ СТРАХОВОГО РИНКУ.....	9
1.1. Сутність страхування та механізм функціонування страхових ринків.....	9
1.2. Взаємозв'язок розвитку страхування та динаміки ВВП країни.....	19
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ СУЧАСНОГО СТАНУ РИНКУ СТРАХУВАННЯ ЖИТТЯ В УКРАЇНІ ТА ДІЯЛЬНОСТІ ПрАТ «СК «АСКА-ЖИТТЯ»	28
2.1. Аналіз впливу страхування на формування ВВП України та конкурентні позиції ПрАТ «СК «АСКА-ЖИТТЯ».....	28
2.2. Оцінка ефективності діяльності та прибутковості компанії.....	37
2.3 Аналіз фінансового стану та платоспроможності страховика.....	41
РОЗДІЛ 3. РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ПОКРАЩЕННЯ СТАНУ СТРАХОВОГО РИНКУ ТА ЙОГО ВПЛИВУ НА ЕКОНОМІЧНИЙ РОЗВИТОК ДЕРЖАВИ.....	52
3.1. Стратегічні напрями розвитку ринку страхування життя як інструменту зростання ВВП України.....	52
3.2. Заходи щодо покращення фінансового стану та ринкових позицій ПрАТ «СК «АСКА-ЖИТТЯ».....	58
ВИСНОВКИ.....	64
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	66
ДОДАТКИ	

ВСТУП

Актуальність теми. Страхування є стратегічним сектором економіки, який не лише забезпечує соціальний захист громадян та бізнесу, але й виступає потужним драйвером економічного зростання держави. В умовах ринкової економіки страхові компанії, особливо у сфері страхування життя, виконують функцію акумуляції довгострокових фінансових ресурсів, перетворюючи заощадження населення на інвестиційний капітал. Цей капітал є критично необхідним для фінансування державних програм, розвитку інфраструктури та стабілізації фінансової системи України.

Розвиток вітчизняного ринку страхування набуває особливого значення в контексті повоєнного відновлення та євроінтеграційних процесів. Ефективна діяльність страховиків здатна знизити навантаження на державний бюджет, забезпечити соціальну стабільність та підвищити інвестиційну привабливість країни. Однак, на заваді повноцінній реалізації потенціалу галузі стоять проблеми недостатньої капіталізації страховиків та низької довіри населення.

Дослідження впливу діяльності конкретних страхових компаній на макроекономічні показники дає змогу виявити резерви для підвищення ефективності ринку. З цієї позиції аналіз діяльності ПрАТ «СК «АСКА-ЖИТТЯ» є важливим для розуміння того, як страховики життя можуть сприяти економічному розвитку держави через інвестиційні механізми та забезпечення фінансової стійкості.

Питанням впливу страхування на економічний розвиток держави присвячено праці таких вчених та практиків, як Гузела І. А., Кнейслер О. В., Попова Л. В., Пшенична М., Спасів Н. Я., Черняхівський В. В., Шірінян Л. В.,

Мета дослідження. Метою магістерської роботи є обґрунтування теоретико-методичних засад впливу страхування на економіку держави та

розробка практичних рекомендацій щодо підвищення ефективності діяльності ПрАТ «СК «АСКА-ЖИТТЯ» як інституційного інвестора.

Для досягнення мети в роботі поставлено такі **завдання**:

1. Розкрити сутність страхування та механізм функціонування страхових ринків.
2. Дослідити взаємозв'язок розвитку страхування та динаміки ВВП країни.
3. Проаналізувати вплив страхування на формування ВВП України та визначити конкурентні позиції ПрАТ «СК «АСКА-ЖИТТЯ».
4. Здійснити оцінку ефективності діяльності та прибутковості компанії.
5. Провести аналіз фінансового стану та платоспроможності страховика.
6. Обґрунтувати стратегічні напрями розвитку ринку страхування життя як інструменту зростання ВВП України.
7. Розробити заходи щодо покращення фінансового стану та ринкових позицій ПрАТ «СК «АСКА-ЖИТТЯ».

Об'єктом дослідження є розвиток страхування в Україні та його вплив на економічний розвиток держави.

Предметом дослідження є сукупність теоретичних та практичних аспектів впливу страхування на економічний розвиток держави (на прикладі діяльності ПрАТ «СК «АСКА-ЖИТТЯ» як суб'єкта страхових відносин).

Методи дослідження. У роботі використано загальнонаукові та спеціальні методи: індукції та дедукції – для розкриття сутності впливу страхування на економіку; фінансового аналізу (горизонтальний, вертикальний) – при дослідженні фінансових результатів компанії; коефіцієнтний метод – для оцінки ліквідності та рентабельності; метод порівняння та узагальнення – для розробки стратегічних напрямів розвитку.

Інформаційною базою для кваліфікаційної роботи є законодавчі акти України, наукові праці вітчизняних та зарубіжних вчених, статистичні дані НБУ, а також фінансова звітність ПрАТ «СК «АСКА-ЖИТТЯ».

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ФУНКЦІОНУВАННЯ СТРАХОВОГО РИНКУ

1.1. Сутність страхування та механізм функціонування страхових ринків

Дослідження економічної природи страхування потребує глибокого аналізу історичних передумов його виникнення, оскільки сучасна система страхового захисту є результатом багатовікової еволюції економічних відносин. Історія розвитку страхування нерозривно пов'язана з розвитком торгівлі, мореплавства та урбанізації, що постійно породжували нові види ризиків та вимагали адекватних механізмів управління ними .

Первинні форми страхових відносин зародилися ще в епоху стародавнього світу і мали характер взаємної допомоги. У Стародавньому Вавилоні, в Кодексі царя Хаммурапі (близько 1760 р. до н.е.), містилися норми, що регулювали угоди між учасниками торговельних караванів. Згідно з цими правилами, збитки від нападу розбійників або крадіжки розподілялися між усіма учасниками каравану, що фактично було прообразом взаємного страхування. Схожі принципи застосовувалися у Стародавній Греції та Римі, де існували професійні колегії та релігійні спілки, члени яких сплачували регулярні внески до спільної каси для забезпечення гідного поховання померлих або підтримки родин у скрутний час [1].

Важливим етапом становлення класичного страхування стало Середньовіччя, коли бурхливий розвиток морської торгівлі в італійських містах-республіках (Генуя, Венеція, Флоренція) викликав потребу в захисті капіталу купців від морських небезпек. Саме в цей період відбулася трансформація простих позик під заставу судна у повноцінні страхові угоди. Перший відомий в історії страховий поліс, що зберігся до наших днів, був виписаний у Генуї в 1347 році. Цей документ засвідчив перехід від принципу взаємодопомоги до комерційного

страхування, де надання страхового захисту стало професійною підприємницькою діяльністю, відокремленою від безпосередньої торгівлі товарами.

Новий поштовх розвитку галузі дали Великі географічні відкриття та розширення міжнародної торгівлі у XVI-XVII століттях. Центр страхової справи поступово перемістився до Лондона, де наприкінці XVII століття в кав'ярні Едварда Ллойда почали збиратися судновласники, купці та особи, готові брати на себе ризики (андеррайтери). Саме там сформувався унікальний ринок морського страхування Lloyd's of London, який функціонує донині. Цей період також характеризується зародженням вогневого страхування, каталізатором для якого стала Велика лондонська пожежа 1666 року, що знищила значну частину міста. Усвідомлення масштабів потенційних збитків спонукало Ніколаса Барбона створити перше спеціалізоване товариство зі страхування будівель від вогню.

Критично важливим для перетворення страхування на науково обґрунтовану діяльність став розвиток математики та статистики у XVII-XVIII століттях. Праці Блеза Паскаля та П'єра де Ферма з теорії ймовірностей, а також розробка перших таблиць смертності англійським астрономом Едмундом Галлеєм дозволили страховикам перейти від інтуїтивної оцінки ризиків до точних актуарних розрахунків. Це дало змогу встановлювати економічно обґрунтовані страхові тарифи, які забезпечували платоспроможність страхових фондів і водночас були доступними для клієнтів.

Індустріальна революція XIX століття кардинально змінила ландшафт ризиків, що призвело до появи нових видів страхування. Масове використання машин і механізмів на виробництві, розвиток залізничного транспорту та урбанізація зумовили виникнення страхування від нещасних випадків та страхування цивільної відповідальності. У цей же час у Німеччині під керівництвом Отто фон Бісмарка була запроваджена перша державна система соціального страхування, яка включала медичне страхування та пенсійне забезпечення робітників, що заклало основи сучасних систем соціального захисту в Європі [2].

XX століття ознаменувалося глобалізацією страхових ринків та появою транснаціональних страхових груп. Розвиток авіації, космонавтики та атомної енергетики вимагав створення механізмів покриття катастрофічних ризиків, що призвело до вдосконалення систем перестраховування та співстрахування. У другій половині століття активно розвивалося страхування фінансових ризиків, кібер-ризиків та екологічної відповідальності, що відображало ускладнення економічних зв'язків у постіндустріальному суспільстві.

Таким чином, еволюція страхування демонструє його адаптивність до змін у соціально-економічному середовищі. Від примітивних форм взаємодопомоги воно трансформувалося у потужну глобальну індустрію, яка є невід'ємною складовою світової фінансової архітектури. Сучасний етап розвитку характеризується інтеграцією новітніх цифрових технологій (InsurTech), персоналізацією страхових продуктів та посиленням інвестиційної ролі страховиків у забезпеченні сталого економічного розвитку держав.

В умовах формування ринкової економіки та інтеграції України у світовий фінансовий простір страхування виступає об'єктивно необхідним елементом суспільного відтворення. Історичний досвід свідчить, що страхування виникло як відповідь на потребу суспільства у захисті майнових інтересів від стихійних лих та нещасних випадків, еволюціонувавши від найпростіших форм взаємодопомоги до складного фінансового інституту. У сучасній економічній науці страхування трактується як стратегічний сектор економіки, який не лише забезпечує безперервність виробничих процесів, але й гарантує соціальну стабільність та виступає потужним джерелом внутрішніх інвестицій.

Економічна сутність страхування є багатогранною і розкривається через систему специфічних перерозподільчих відносин, що виникають між учасниками економічного процесу з приводу формування та використання цільових фондів грошових коштів. Ключовою особливістю цих відносин є їх ймовірнісний характер, оскільки рух грошових потоків у вигляді страхових виплат відбувається лише за умови настання заздалегідь обумовлених подій. З економічної точки зору,

страхування базується на принципі замкненої розкладки збитку, коли тягар наслідків ризику, що реалізувався, розподіляється між усіма учасниками страхового фонду, роблячи його фінансово невідчутним для кожного окремого суб'єкта.

Окрім економічного змісту, страхування має чітко виражену правову природу, що реалізується через систему договірних зобов'язань. У цьому контексті воно розглядається як цивільно-правова угода, згідно з якою одна сторона, що бере на себе зобов'язання, гарантує іншій стороні відшкодування збитків у разі настання страхового випадку в обмін на сплату страхової премії .

Такий дуалізм економічного та правового змісту дозволяє страхуванню ефективно функціонувати як інструмент управління ризиками на макро- та мікрорівнях.

Функціональне призначення страхування в економічній системі держави реалізується через виконання ним ряду специфічних функцій, серед яких першочерговою є ризикова функція. Вона полягає у наданні страхового захисту фізичним та юридичним особам шляхом передачі відповідальності за наслідки ризику професійному учаснику ринку. Завдяки цьому механізму підприємства отримують можливість планувати свою діяльність в умовах невизначеності, трансформуючи непередбачувані катастрофічні збитки у фіксовані поточні витрати на сплату страхових внесків. Це сприяє фінансовій стійкості суб'єктів господарювання та запобігає банкрутствам, викликаним форс-мажорними обставинами.

Надзвичайно важливе значення в контексті економічного розвитку держави має інвестиційна функція страхування. Специфіка страхової діяльності полягає у наявності часового лагу між моментом отримання страхових премій та моментом здійснення страхових виплат. Це дозволяє страховикам акумулювати значні обсяги тимчасово вільних грошових коштів, які формують страхові резерви. Ці ресурси не лежать «мертвим вантажем», а активно інвестуються в економіку держави через купівлю державних облігацій, депозити у банківській системі,

інструменти фондового ринку та нерухомість. Особливу роль тут відіграють компанії зі страхування життя, які оперують довгостроковими ресурсами, що дозволяє фінансувати масштабні інфраструктурні проекти та знижувати інфляційний тиск в економіці.

Поряд із ризиковою та інвестиційною функціями, важливу роль відіграє попереджувальна функція страхування. Страхові компанії об'єктивно зацікавлені у зменшенні ймовірності настання страхових випадків та мінімізації збитків від них. Тому частина акумульованих коштів спрямовується на фінансування превентивних заходів, таких як вдосконалення систем протипожежної безпеки, фінансування медичних досліджень, покращення безпеки дорожнього руху тощо. Таким чином, страхування не лише компенсує збитки, але й активно сприяє збереженню національного багатства та людського капіталу.

Вітчизняні вчені виділяють та по-різному розглядають функції страхування (табл. 1.1).

Таблиця 1.1

**Порівняльна характеристика функцій страхування у працях
вітчизняних вчених**

Науковець (Джерело)	Виділені функції страхування	Сутність та особливості авторського підходу
Базилевич В.Д. [3,с.]	1. Ризикова 2. Створення і використання страхових резервів (інвестиційна) 3. Попередження збитків (превентивна)	Розглядає страхування як категорію перерозподільчих відносин. Основний акцент робить на ризиковій функції, оскільки саме вона відображає основне призначення страхування – надання грошової допомоги постраждалим. Інвестиційну функцію виділяє через механізм використання резервів.
Осадець С.С. [4, с.]	1. Ризикова 2. Попереджувальна 3. Ощадна 4. Контрольна	Виокремлює ощадну функцію, підкреслюючи роль страхування життя у накопиченні коштів населенням (на дожиття). Контрольна функція, на думку автора, забезпечує цільове використання зібраних страхових фондів.
Вовчак О.Д. [5, с.]	1. Ризикова 2. Функція створення страхових фондів 3. Функція відшкодування збитків 4. Превентивна	Автор деталізує процес руху коштів, розділяючи етап формування фондів та етап відшкодування збитків як окремі функції. Такий підхід дозволяє краще зрозуміти фінансовий механізм роботи страхової компанії.

Фурман В.М. [6, с.]	<ol style="list-style-type: none"> 1. Захисна (компенсаційна) 2. Акумуляційна 3. Розподільча 4. Інвестиційна 	Акцентує увагу на макроекономічній ролі страхування. Виділяє інвестиційну функцію як окрему та ключову для розвитку економіки держави, що особливо актуально для теми даного дослідження.
Шумелда Я.П. [7, с.]	<ol style="list-style-type: none"> 1. Соціальна 2. Ризикова 3. Інвестиційна 	Робить акцент на соціальній складовій, розглядаючи страхування як інструмент забезпечення соціальної стабільності в суспільстві та зменшення навантаження на державні фонди.

**Складено автором на основі джерел [3;4;5;6;7]*

Як видно з таблиці 1.1, попри відмінності у термінології, більшість науковців сходяться на думці, що страхування виконує подвійну роль: захисну (компенсація збитків) та інвестиційну (акумуляція капіталу). Для цілей нашого дослідження найбільш важливим є виокремлення саме інвестиційної функції, оскільки здатність страховиків трансформувати пасивні заощадження в активний капітал є ключовим фактором впливу на економіку.

Глибинне розуміння економічної природи страхування неможливе без аналізу базових принципів, на яких ґрунтується цей інститут. Світова практика сформувала низку фундаментальних постулатів, дотримання яких є обов'язковою умовою для забезпечення фінансової стійкості страхових операцій та запобігання шахрайству.

Першочерговим постулатом, що визначає легітимність договору страхування, є принцип страхового інтересу. Його економічна сутність полягає у наявності юридично обґрунтованого зв'язку між страхувальником та об'єктом страхування, за якого страхувальник зазнає реальних фінансових збитків у разі пошкодження або втрати цього майна. Відсутність майнового інтересу перетворює страхування на спекулятивну угоду або парі, що суперечить природі цього фінансового інструменту. Саме наявність інтересу розмежовує механізм страхового захисту та азартні ігри.

Не менш важливим є принцип найвищої довіри, який зобов'язує сторони договору до максимальної прозорості та чесності. Специфіка страхової послуги полягає в тому, що страховик приймає на себе ризик, оцінюючи його на основі інформації, наданої клієнтом. Приховування суттєвих фактів про стан здоров'я,

особливості майна або умови експлуатації об'єкта порушує баланс інтересів і дає страховику законні підстави для відмови у виплаті відшкодування. Цей принцип є фундаментом етичної поведінки на ринку фінансових послуг [8].

В основі визначення розміру виплати лежить принцип відшкодування збитків, який постулює, що страхування не може слугувати інструментом збагачення. Страхове відшкодування покликане повернути страхувальника у той фінансовий стан, який передував настанню страхового випадку, проте не покращити його. Це означає, що сума виплати суворо лімітується реальною вартістю понесених збитків та страховою сумою. Реалізація цього принципу запобігає виникненню морального ризику, коли страхувальник може бути зацікавлений у настанні страхової події заради отримання прибутку [9].

Важливим механізмом забезпечення справедливості у страхуванні є принцип суброгації. Після здійснення страхової виплати до страховика переходить право регресної вимоги до особи, винної у заподіянні шкоди, в межах виплаченої суми. Цей механізм виконує подвійну функцію: з одного боку, він дозволяє страховій компанії компенсувати свої витрати, а з іншого – гарантує невідворотність майнової відповідальності для винуватця події, запобігаючи ситуації, коли збитки покриваються виключно за рахунок коштів страхового фонду.

Окремої уваги заслуговує класифікація страхування, яка дозволяє структурувати ринок та визначити специфіку управління різними видами ризиків. У вітчизняному законодавстві та економічній теорії прийнято виділяти дві основні сфери: страхування життя (Life insurance) та загальне страхування (Non-life insurance). Такий поділ зумовлений кардинальними відмінностями у природі ризиків, термінах дії договорів та інвестиційних стратегіях компаній [10].

Страхування життя є довгостроковим фінансовим інструментом, що поєднує в собі ризиковий захист та функцію накопичення капіталу. Договори у цій сфері укладаються на тривалий термін, часто на десятиліття, що дозволяє страховикам акумулювати значні обсяги «довгих грошей». Це робить компанії зі страхування

життя найпотужнішими інституційними інвесторами в економіці. Об'єктом страхування тут виступають майнові інтереси, пов'язані з життям, здоров'ям, працездатністю та пенсійним забезпеченням особи.

Загальне страхування, або ризикове, охоплює широкий спектр видів, які прийнято поділяти на класи майнового страхування, страхування відповідальності та особистого страхування (крім життя). Майнове страхування спрямоване на захист інтересів власників рухомого та нерухомого майна, фінансових активів та вантажів. До цієї категорії належить страхування від вогневих ризиків, стихійних лих, крадіжок, а також страхування транспортних засобів (КАСКО).

Страхування відповідальності є специфічною галуззю, де об'єктом захисту виступає обов'язок страхувальника відшкодувати шкоду, завдану третім особам. Цей вид страхування набуває особливого значення в умовах індустріальної економіки, де помилка оператора, лікаря або водія може призвести до значних збитків для оточуючих. Найбільш поширеним видом у цій групі є обов'язкове страхування цивільно-правової відповідальності власників транспортних засобів, яке виконує важливу соціальну функцію захисту потерпілих у дорожньо-транспортних пригодах.

Таким чином, розгалужена система принципів та видів страхування створює надійний механізм захисту майнових інтересів усіх учасників економічних відносин, сприяючи стабільному розвитку національної економіки.

Реалізація страхових відносин відбувається в межах страхового ринку, який являє собою складну соціально-економічну систему купівлі-продажу специфічного товару – страхової послуги. Організаційна структура страхового ринку включає сукупність інституційних одиниць, які взаємодіють між собою за встановленими правилами та нормами. Центральне місце на ринку займають страховики – фінансові установи, які отримали відповідну ліцензію на здійснення страхової діяльності.

З боку попиту на страховому ринку виступають страхувальники – юридичні особи та дієздатні громадяни, які прагнуть захистити свої майнові інтереси.

Важливою ланкою інфраструктури, що забезпечує комунікацію між продавцями та покупцями страхових послуг, є страхові посередники – агенти та брокери. Страхові агенти діють від імені та за дорученням конкретного страховика, просуваючи його продукти, тоді як брокери є незалежними професійними консультантами, які представляють інтереси клієнта, підбираючи для нього оптимальні умови страхування серед пропозицій різних компаній. Діяльність посередників значно підвищує ефективність ринку, забезпечуючи його насиченість та доступність послуг для споживачів.

Ефективне функціонування страхового ринку неможливе без належного державного регулювання, яке в Україні здійснює Національний банк України [11]. Державне регулювання спрямоване на забезпечення платоспроможності страховиків, захист прав споживачів страхових послуг та створення конкурентного середовища [12].

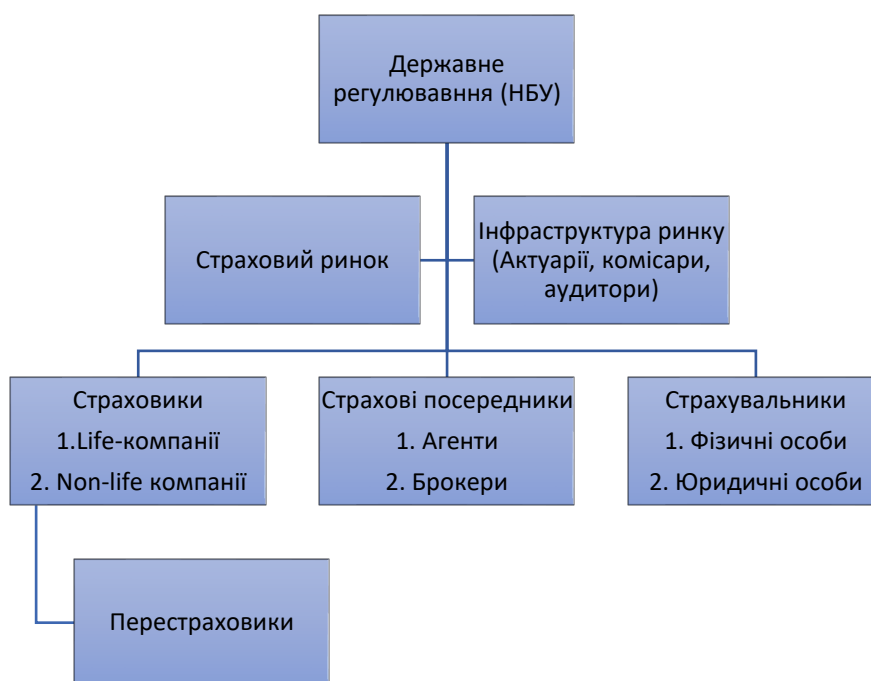

Рис. 1.1. Структура та учасники страхового ринку України.

Особливим механізмом, що забезпечує фінансову стійкість страхового ринку та дозволяє покривати катастрофічні ризики, є перестраховування. Це система

економічних відносин, в процесі яких страховик передає частину прийнятої на себе відповідальності іншому страховику (перестраховику) з метою збалансування власного страхового портфеля. Перестраховування дозволяє вітчизняним компаніям приймати на страхування великі промислові об'єкти, авіаційні та морські судна, розподіляючи ризики на міжнародному рівні [13].

Сучасний етап розвитку страхового ринку характеризується процесами цифровізації та впровадженням новітніх технологій (InsurTech). Використання великих даних (Big Data), штучного інтелекту та телематики дозволяє страховикам більш точно оцінювати ризики, персоналізувати страхові продукти та автоматизувати процес врегулювання збитків [14]. Також спостерігається тенденція до інтеграції страхового та банківського капіталу (bancassurance), що розширює канали дистрибуції страхових продуктів.

Підсумовуючи, можна стверджувати, що страхування є фундаментом економічної безпеки держави. Механізм функціонування страхового ринку дозволяє трансформувати розрізнені грошові заощадження у потужний інвестиційний ресурс, забезпечуючи при цьому соціальний захист громадян та безперервність бізнес-процесів. Розвиток ефективного, прозорого та капіталізованого страхового ринку є необхідною передумовою для сталого економічного зростання та підвищення добробуту населення.

1.2. Взаємозв'язок розвитку страхування та динаміки ВВП країни

Дослідження впливу розвитку страхового ринку на динаміку валового внутрішнього продукту є фундаментальною проблемою сучасної макроекономічної теорії. В умовах глобалізації світової економіки та ускладнення фінансових зв'язків страхування перестало бути лише інструментом захисту від ризиків і трансформувалося у потужний фактор економічного зростання. Теоретичний аналіз цього взаємозв'язку базується на розумінні того, що

фінансова глибина економіки, невід'ємною складовою якої є страхування, прямо корелює з темпами приросту національного доходу. Економічна наука розглядає страхування як інституційне середовище, що забезпечує стабільність господарських процесів та акумуляцію довгострокового інвестиційного капіталу, необхідного для розширеного відтворення.

Взаємодія між страховим сектором та реальним сектором економіки (що виражається показником ВВП) є складною та багатовекторною. У науковій літературі сформувалися два основні теоретичні підходи до пояснення причинно-наслідкових зв'язків між цими категоріями [15]. Перший підхід, відомий як концепція «пропозиції, що веде за собою» (supply-leading), стверджує, що розвиток фінансових інститутів, зокрема страхування, є першопричиною економічного зростання. Згідно з цією теорією, наявність розвиненої страхової інфраструктури знижує трансакційні витрати, покращує розподіл ресурсів та стимулює інноваційну активність, що в кінцевому підсумку призводить до зростання ВВП. Страховики, пропонуючи нові продукти та покриваючи нові види ризиків, створюють сприятливе середовище для започаткування бізнесу та реалізації ризикових інвестиційних проєктів, які б не могли бути здійснені без страхового захисту.

Альтернативний підхід, відомий як концепція «попиту, що слідує за» (demand-following), постулює, що розвиток страхового ринку є лише реакцією на зростання реального сектору економіки [15]. Тобто, зі зростанням економіки, збільшенням обсягів виробництва та підвищенням доходів домогосподарств зростає попит на фінансові послуги, включаючи страхування. У цій парадигмі страхування виконує обслуговуючу функцію, і його динаміка є похідною від динаміки ВВП. Однак сучасні емпіричні дослідження здебільшого підтверджують гіпотезу про двосторонній зв'язок: на початкових етапах розвитку економіки домінує «попит, що слідує за», але після досягнення певного рівня фінансової зрілості саме страхова галузь стає драйвером, що прискорює економічне зростання [15].

Механізм впливу страхування на ВВП реалізується через систему специфічних каналів, серед яких ключовим є інвестиційний канал. Страхіві компанії, особливо у секторі страхування життя, виступають потужними інституційними інвесторами. Економічна природа страхування передбачає інверсію виробничого циклу: спочатку сплачується ціна послуги (страхова премія), і лише згодом, за умови настання страхового випадку, надається сама послуга (виплата відшкодування). Цей часовий розрив дозволяє страховикам акумулювати колосальні обсяги тимчасово вільних грошових коштів, формуючи страхові резерви. На відміну від банківських депозитів, які часто мають короткостроковий характер, кошти накопичувального страхування життя є «довгими грошима», які можуть інвестуватися в економіку на 10-20 років.

Трансформація пасивних заощаджень населення та коштів підприємств у активний інвестиційний капітал є критично важливою для зростання ВВП. Інвестуючи страхові резерви в державні облігації, страхові компанії фінансують дефіцит державного бюджету неінфляційним шляхом, що дозволяє державі реалізовувати масштабні інфраструктурні проєкти (будівництво доріг, мостів, енергетичних об'єктів) без додаткової емісії грошей. Крім того, інвестиції страховиків у корпоративні цінні папери (акції та облігації підприємств) забезпечують реальний сектор економіки необхідним капіталом для модернізації виробництва, що безпосередньо впливає на зростання випуску продукції та створення доданої вартості [16].

Другим важливим каналом впливу є стабілізаційний механізм. ВВП країни залежить від безперервності виробничих процесів. Техногенні катастрофи, стихійні лиха, пожежі та інші форс-мажорні обставини здатні завдати значної шкоди економіці, виводячи з ладу виробничі потужності та призводячи до втрати робочих місць. Без механізму страхування відновлення зруйнованих об'єктів потребувало б вилучення значних обігових коштів підприємств або залучення державної допомоги, що сповільнило б економічний розвиток. Страхування забезпечує швидку компенсацію збитків, дозволяючи суб'єктам господарювання

оперативно відновити діяльність. Таким чином, страхова система діє як вбудований амортизатор економіки, згладжуючи негативний вплив шоківих подій на динаміку ВВП.

Окремої уваги заслуговує роль страхування у стимулюванні кредитування, яке є одним із двигунів зростання ВВП. Банківська система та страховий ринок є взаємодоповнюючими секторами. Наявність страхового покриття заставного майна суттєво знижує кредитні ризики для банків, що дозволяє їм знижувати відсоткові ставки та розширювати обсяги кредитування. Це стосується як іпотечного кредитування, яке стимулює будівельну галузь, так і кредитування бізнесу. Крім того, страхування життя позичальника є додатковою гарантією повернення коштів. Зростання доступності кредитних ресурсів стимулює споживчий та інвестиційний попит, що, згідно з кейнсіанською теорією, веде до зростання національного доходу [17].

Також слід розглянути вплив страхування на ефективність розподілу капіталу в економіці. Страховики, здійснюючи оцінку ризиків (андеррайтинг) перед укладанням договорів, фактично виконують функцію ринкового аудиту. Вони встановлюють вищі тарифи для підприємств з низьким рівнем безпеки та застарілими технологіями, і нижчі – для ефективних та безпечних виробництв. Це створює економічні стимули для бізнесу інвестувати у безпеку та модернізацію, що підвищує загальну продуктивність економіки. Більше того, страхування звільняє капітал підприємств. За відсутності можливості застрахувати ризики, компанії були б змушені створювати власні значні резервні фонди на випадок аварій, заморожуючи ці кошти. Страхування дозволяє вивільнити цей капітал і спрямувати його на розвиток бізнесу, що позитивно впливає на ВВП.

Важливим аспектом є соціальна складова економічного зростання, яка реалізується через особисте страхування. Людський капітал є одним із основних факторів виробництва. Добровільне медичне страхування сприяє підтримці здоров'я робочої сили, зменшуючи втрати робочого часу через хвороби та підвищуючи продуктивність праці. У свою чергу, недержавне пенсійне

страхування вирішує проблему забезпечення добробуту населення у похилому віці, знижуючи навантаження на державну систему соціального забезпечення. Це дозволяє державі перерозподіляти бюджетні кошти з видатків споживання на видатки розвитку, що має довгостроковий позитивний ефект для економіки [18].

В умовах відкритої економіки страхування сприяє інтеграції країни у світовий економічний простір. Міжнародна торгівля, яка є важливою складовою ВВП багатьох країн, неможлива без страхування вантажів та відповідальності перевізників. Страхування експортних кредитів дозволяє національним виробникам виходити на нові ринки збуту, захищаючи їх від ризиків несплати з боку іноземних контрагентів. Це стимулює експорт, покращує платіжний баланс країни та сприяє валютній стабілізації. Крім того, наявність на ринку авторитетних міжнародних страховиків та перестраховиків є сигналом для іноземних інвесторів про надійність фінансової системи країни, що сприяє залученню прямих іноземних інвестицій [19].

Теоретичний аналіз також вказує на те, що вплив страхування на ВВП має нелінійний характер. Економісти відзначають існування так званої «S-подібної кривої» розвитку страхового ринку. На етапі низьких доходів попит на страхування є мінімальним, і його вплив на економіку незначний. Проте, коли ВВП на душу населення досягає певного порогового значення, відбувається різке зростання попиту на страхові послуги, що призводить до прискореного розвитку галузі та посилення її впливу на економічне зростання. На етапі зрілої економіки темпи зростання страхового ринку стабілізуються і наближаються до темпів зростання ВВП [20].

Однак, позитивний вплив страхування на економічний розвиток може бути обмежений низкою факторів, притаманних країнам, що розвиваються. Недосконалість законодавчої бази, низька фінансова грамотність населення, відсутність розвиненого фондового ринку для інвестування страхових резервів та недовіра до фінансових інститутів можуть розривати трансмісійний механізм між зростанням страхових премій та зростанням ВВП. Якщо зібрані страхові премії

виводяться за кордон через механізми перестраховування або інвестуються у спекулятивні активи, інвестиційний ефект для національної економіки нівелюється. Тому державна політика має бути спрямована на створення умов, за яких страховий капітал працював би всередині країни [21].

Особливу роль у взаємозв'язку «страхування – ВВП» відіграє страхування інноваційних ризиків. Сучасна економіка базується на знаннях та технологіях. Впровадження інновацій завжди пов'язане з високим рівнем невизначеності. Страхування кібер-ризиків, інтелектуальної власності та відповідальності директорів створює «подушку безпеки» для інноваційного підприємництва. Це дозволяє компаніям брати на себе обґрунтовані ризики, розробляти нові продукти та освоювати нові технології, що є головним джерелом інтенсивного економічного зростання в довгостроковій перспективі.

В умовах інтеграції національних економік у світовий простір окремого теоретичного осмислення потребує вплив транскордонних страхових операцій на макроекономічну стабільність та платіжний баланс держави. Глобалізація страхової індустрії призвела до того, що національний ринок страхування не може розглядатися як замкнена система. Через механізми перестраховування відбувається масштабний перерозподіл фінансових ресурсів між країнами, що має безпосередній вплив на динаміку ВВП та валютний курс [22, с 105]. З одного боку, передача ризиків іноземним перестраховикам призводить до відтоку валютних коштів у вигляді перестрахових премій, що теоретично може розглядатися як вимивання інвестиційного ресурсу з національної економіки (імпорт страхових послуг). Однак, з іншого боку, цей механізм є критично необхідним для забезпечення фінансової стійкості держави перед обличчям катастрофічних ризиків.

У разі настання масштабної техногенної аварії або природного катаклізму, збитки від яких можуть сягати мільярдів доларів, внутрішніх резервів національних страховиків та навіть державного бюджету може бути недостатньо для покриття втрат. Без надійного перестраховування такі події призвели б до

фіскального шоку, необхідності емісії грошей та різкого падіння ВВП. Наявність договорів з міжнародними перестраховиками забезпечує притік валюти в країну саме в кризовий момент, що дозволяє фінансувати відновлювальні роботи без створення тиску на національну валюту та державні фінанси. Таким чином, глобальна система страхування виступає гарантом макроекономічної стабільності країн, що розвиваються, дозволяючи їм брати на себе ризики реалізації великих інвестиційних проєктів [23].

Окрім перестрашування, важливим аспектом є діяльність транснаціональних страхових груп. Входження іноземного капіталу на національний ринок страхування сприяє імпорту управлінських технологій, підвищенню стандартів обслуговування та посиленню конкуренції. Іноземні страховики, як правило, дотримуються консервативних інвестиційних стратегій, що підвищує загальну стійкість фінансового сектору. Емпіричні дослідження свідчать, що лібералізація доступу іноземних страховиків на ринок позитивно корелює зі зростанням ефективності фінансового посередництва та, як наслідок, із темпами економічного зростання [24]. Проте держава повинна зберігати ефективний контроль за рухом капіталу, щоб запобігти спекулятивному виведенню активів.

Ще одним неочевидним, але важливим каналом впливу страхування на економіку є його антиінфляційний потенціал. Інфляція є одним з головних ворогів економічного зростання, оскільки вона знецінює заощадження та ускладнює довгострокове планування. Розвинений ринок страхування життя виступає природним союзником держави у боротьбі з інфляцією. Механізм накопичувального страхування передбачає вилучення з обігу частини грошової маси, яка могла бути витрачена на поточне споживання, та її консервацію на тривалий термін у вигляді страхових резервів. Зменшення тиску споживчого попиту на ринок товарів та послуг сприяє стримуванню інфляційних процесів.

Крім того, страхові компанії трансформують короткострокові заощадження населення у довгострокові інвестиції. Це змінює структуру грошової маси в економіці, підвищуючи частку «довгих» грошей, які працюють на виробництво, а

не на споживання. В умовах високої інфляції населення, як правило, намагається позбутися грошей, купуючи товари або іноземну валюту, що лише розкручує інфляційну спіраль. Наявність надійних інструментів страхування життя з інвестиційним доходом, що перевищує інфляцію, створює альтернативу споживчій поведінці, стимулюючи схильність до заощаджень. Таким чином, страхування сприяє монетарній стабілізації, що є необхідною передумовою для сталого зростання ВВП [25, с. 104].

Також варто зазначити роль страхування у забезпеченні стійкості державних фінансів. У країнах з розвиненою ринковою економікою страховики є основними покупцями довгострокових державних облігацій. Це дозволяє уряду фінансувати бюджетний дефіцит за рахунок внутрішніх запозичень, а не за рахунок зовнішніх кредитів (які створюють валютні ризики) або емісії центрального банку (яка веде до інфляції). Стабільний попит на державні цінні папери з боку страхових компаній знижує вартість обслуговування державного боргу, вивільняючи бюджетні кошти для інших цілей, що позитивно впливає на загальну економічну динаміку.

Аналізуючи взаємозв'язок страхування та ВВП, неможливо оминати інституційний аспект, а саме роль довіри. В інституційній економічній теорії довіра розглядається як своєрідний капітал, що знижує трансакційні витрати. Страхування є специфічним товаром – це обіцянка виплати у майбутньому в обмін на гроші сьогодні. Ефективність цього механізму повністю залежить від довіри страхувальників до страховиків та до держави як регулятора. Якщо рівень довіри низький, населення та бізнес відмовляються від страхування, віддаючи перевагу неефективним методам самострахування (накопичення готівки «під матрацом», уникнення ризикових проєктів). Це призводить до заморожування капіталу та сповільнення економічного зростання.

Якість державного регулювання страхового ринку є визначальним фактором його впливу на економіку. Впровадження жорстких пруденційних нормативів (наприклад, система Solvency II у Європі) спрямоване на гарантування

платоспроможності страховиків. Коли економічні агенти впевнені у надійності страхового захисту, вони готові інвестувати у більш ризикові та прибуткові проекти, розширювати виробництво та впроваджувати інновації. Навпаки, серія банкрутств страхових компаній здатна підірвати довіру до фінансової системи на десятиліття, що матиме довгостроковий негативний ефект на ВВП. Тому побудова ефективної системи нагляду та захисту прав споживачів страхових послуг є не адміністративним, а суто економічним завданням, виконання якого прямо конвертується у відсотки приросту ВВП [26].

Підсумовуючи теоретичний огляд, можна констатувати, що страхування є невід'ємним елементом архітектури сучасної економіки, який впливає на ВВП через комплекс взаємопов'язаних механізмів: акумуляцію та інвестування капіталу, стабілізацію доходів, стимулювання кредитування та підвищення ефективності управління ризиками. Рівень розвитку страхового ринку є індикатором якості економічного середовища. Синергетичний ефект від взаємодії страхового та реального секторів економіки створює передумови для сталого розвитку держави, підвищення її конкурентоспроможності та соціального добробуту громадян. Забезпечення сприятливих умов для функціонування страхового бізнесу має розглядатися як стратегічний пріоритет державної економічної політики, спрямованої на забезпечення довгострокового зростання ВВП.

РОЗДІЛ 2

АНАЛІЗ СУЧАСНОГО СТАНУ РИНКУ СТРАХУВАННЯ ЖИТТЯ В УКРАЇНІ ТА ДІЯЛЬНОСТІ ПрАТ «СК «АСКА-ЖИТТЯ»

2.1. Аналіз впливу страхування на формування ВВП України та конкурентні позиції ПрАТ «СК «АСКА-ЖИТТЯ»

Страховання життя (Life Insurance) є індикатором зрілості фінансової системи країни. На відміну від ризикового страхування, воно виконує накопичувальну та інвестиційну функції, перетворюючи заощадження населення на «довгі» інвестиційні ресурси для економіки. У сучасних умовах, в період воєнного стану та економічної нестабільності, роль надійного страховика зростає. ПрАТ «СК «АСКА-ЖИТТЯ» є одним із досвідчених гравців на цьому ринку. Для об'єктивної оцінки діяльності компанії необхідно проаналізувати середовище, в якому вона функціонує.

Ефективність функціонування будь-якого страховика неможливо оцінювати ізольовано від загальноекономічної ситуації в країні. Ринок страхування життя є високочутливим індикатором стану економіки, оскільки він безпосередньо залежить від рівня ВВП, інфляційних процесів та платоспроможності населення. Тому, для об'єктивного визначення ринкових позицій ПрАТ «СК «АСКА-ЖИТТЯ», першочерговим завданням є аналіз макроекономічного середовища, в якому компанія здійснювала свою діяльність протягом досліджуваного періоду.

Розвиток ринку страхування життя перебуває у прямій залежності від макроекономічної ситуації в Україні. Проаналізуємо динаміку основних показників за 2020-2024 рр [27].

Таблиця 2.1

Динаміка основних макроекономічних показників та страхового ринку України за 2020-2024 рр.

Показник	2020	2021	2022	2023	2024	Абсолютне відхилення (+/-)				Відносне відхилення (%)			
						2021-2020	2022-2021	2023-2022	2024-2023	2021/2020	2022/2021	2023/2022	2024/2023
ВВП, млрд грн	4194,1	5459,6	5191	6537,8	7658,7	+1265,5	-268,6	+1346,8	+1120,9	30,17	-4,92	25,94	17,14
Премії (Life), млн грн	5210,8	6230,4	4899,2	5150	5700	+1019,6	-1331,2	+250,8	+550,0	19,57	-21,37	5,12	10,68
Виплати (Life), млн грн	860,6	1093,8	1035,7	1345,1	1450	+233,2	-58,1	+309,4	+104,9	27,1	-5,31	29,87	7,8
Проникнення у ВВП, %	0,12	0,11	0,09	0,08	0,07	-0,01	-0,02	-0,01	-0,01	-8,33	-18,18	-11,11	-12,5

Складено автором за даними [27]

Проведений ланцюговий аналіз динаміки показників, наведених у таблиці 2.1, дозволяє виявити глибокі структурні зрушення в економіці України та їх безпосередній вплив на галузь страхування життя. Досліджуваний період чітко розділяється на етапи довоєнного зростання, шокового спаду та подальшої адаптації ринку до умов воєнного стану.

Аналізуючи довоєнний період, варто зазначити, що 2021 рік характеризувався синхронним зростанням як загальноекономічних показників, так і результатів страхового сектору. Спостерігалася пряма кореляція між зростанням номінального ВВП на 30,17% та збільшенням обсягу валових страхових премій на 19,57%. Це свідчило про те, що в умовах відносної макроекономічної стабільності зростання доходів населення поступово трансформувалося у довгострокові заощадження через інструменти страхування життя. При цьому темп приросту страхових виплат випереджав темп росту премій, що вказувало на зрілість ринку та виконання страховиками зобов'язань за договорами, укладеними в попередні періоди.

Ситуація кардинально змінилася з початком повномасштабного вторгнення у 2022 році, який став стрес-тестом для фінансової системи. Аналіз відносних відхилень демонструє суттєву диспропорцію в реакції економіки та страхового ринку на кризу. Якщо номінальний ВВП скоротився на 4,92%, будучи значною мірою підтриманим інфляційними процесами, то ринок страхування життя зазнав значно глибшого падіння, скоротившись на 21,37%. В абсолютному вираженні галузь втратила понад 1,3 млрд грн премій за один рік. Така динаміка пояснюється різкою зміною пріоритетів споживачів, які перейшли від стратегії накопичення до стратегії виживання, а також масовою міграцією платоспроможного населення, що є основною цільовою аудиторією лайф-страховиків.

Починаючи з 2023 року, ринок демонструє ознаки відновлення, проте воно має специфічний характер і відбувається з ефектом відставання від

загальної економіки. Спостерігається значний розрив між темпами росту ВВП, який у 2023 році збільшився на 25,94%, та страхових премій, що зросли лише на 5,12%. Це свідчить про те, що інфляційні кошти в економіці спрямовуються передусім на поточне споживання, а не на інвестиційні інструменти. Тенденція до відновлення закріпилася у 2024 році, де темп приросту премій прискорився до 10,68%, однак навіть цей показник не дозволяє наздогнати темпи зростання номінального ВВП.

Окремої уваги заслуговує аналіз рівня проникнення страхування, який є ключовим індикатором ролі галузі в економіці держави. Розрахунки показують стійку тенденцію до зниження цього показника з 0,12% у 2020 році до критично низького рівня 0,07% у 2024 році.

Таке падіння свідчить про те, що ринок страхування життя зростає значно повільніше, ніж ціни та доходи в інших секторах економіки. Водночас позитивним сигналом є стабільне зростання обсягу страхових виплат, особливо у 2023 році, коли їх приріст склав майже 30%. Це підтверджує, що попри скорочення частки ринку у ВВП, страхові компанії продовжують виконувати важливу соціальну функцію, забезпечуючи фінансову підтримку клієнтів у складних умовах.

Підсумовуючи макроекономічний аналіз, можна стверджувати, що ПрАТ «СК «АСКА-ЖИТТЯ» функціонує в умовах ринку, який ще не реалізував свій потенціал. Низький рівень проникнення страхування вказує на наявність значного неохопленого сегмента споживачів, а волатильність ринку вимагає від компанії гнучкості в управлінні активами та розробці продуктів, адаптованих до інфляційних та воєнних ризиків.

Визначивши загальні тенденції розвитку галузі та її залежність від макроекономічних чинників, доцільно перейти до детального аналізу конкурентного середовища, в якому функціонує ПрАТ «СК «АСКА-ЖИТТЯ».

Ринок страхування життя в Україні історично характеризується високим рівнем концентрації капіталу, де левову частку страхових премій акумулює обмежене коло компаній-лідерів. Така олігополістична структура ринку створює жорсткі умови конкуренції, вимагаючи від учасників постійної боротьби за утримання своєї ринкової ніші [28].

Для об'єктивної оцінки ринкової позиції досліджуваної компанії необхідно порівняти її ключові показники діяльності з результатами прямих конкурентів. Аналіз рейтингових позицій дозволяє визначити, наскільки ефективно ПрАТ «СК «АСКА-ЖИТТЯ» використовує ринковий потенціал порівняно з іншими гравцями сектору Life-страхування. Розподіл ринку між провідними страховиками за обсягом залучених премій за результатами звітного періоду наведено в таблиці 2.2 [29].

Таблиця 2.2.

ТОП-10 страхових компаній України зі страхування життя за 2024 рік

Місце	Страхова компанія	Премії, тис. грн	Частка ринку, %
1	MetLife (Метлайф)	2787267	48,90%
2	TAC (TAS Life)	717375	12,60%
3	GRAWE Ukraine (Граве Україна)	688023	12,10%
4	UNIQA Life (Уніка Життя)	398216	7,00%
5	PZU Ukraine Life (ПЗУ Україна)	394685	6,90%
6	ARX Life (АРКС Лайф)	327210	5,70%
7	ПрАТ «СК «АСКА-ЖИТТЯ»	136033	2,40%
8	Forte Life (Форте Лайф)	95670	1,70%
9	KD Life (КД Життя)	66775	1,20%
10	Kniazha Life VIG (Княжа Лайф)	60889	1,00%
	Всього ТОП-10	5672143	99,50%

Складено автором за даними [29]

Аналіз даних, наведених у таблиці 2.2, свідчить про яскраво виражену концентровану структуру вітчизняного ринку страхування життя, де ключові правила гри формує вузьке коло лідерів. Спостерігається значний розрив між першим місцем та рештою учасників рейтингу: компанія-лідер (MetLife) акумулює майже половину всіх страхових премій сегменту (48,9%), що створює

високий бар'єр входу для конкурентів та формує фактично монополістичну конкуренцію на верхівці рейтингу. Наступні два гравці (TAS Life та GRAWE Ukraine) сумарно контролюють ще близько чверті ринку, залишаючи іншим учасникам ТОП-10 боротьбу за решту 25% платоспроможного попиту.

У цьому жорсткому конкурентному середовищі ПрАТ «СК «АСКА-ЖИТТЯ» займає стратегічно важливу 7-му позицію, входячи до елітного клубу страховиків, які формують ринок. Обсяг залучених страхових премій на рівні 136,03 млн грн забезпечує компанії частку ринку в 2,4%. Хоча цей показник суттєво поступається часткам лідерів «великої трійки», він свідчить про стійкість бізнес-моделі компанії. Важливо відзначити, що досліджувана компанія очолює другу половину десятки лідерів, маючи суттєвий відрив від найближчого переслідувача (8-ме місце), який складає понад 40 млн грн або майже 30% власного портфеля. Це створює певний запас міцності та свідчить про стабільність ринкових позицій ПрАТ «СК «АСКА-ЖИТТЯ» навіть в умовах кризових явищ в економіці.

Порівняння з конкурентами, що знаходяться вище у рейтингу (зокрема ARX Life та PZU Ukraine Life), демонструє наявність потенціалу для зростання, оскільки розрив із 6-м місцем є значним. Це вказує на те, що для покращення рейтингових позицій ПрАТ «СК «АСКА-ЖИТТЯ» необхідно не лише органічне зростання, але й, можливо, перегляд продуктової лінійки або активізація каналів продажів для захоплення більшої частки ринку. Водночас перебування в ТОП-10 гарантує компанії високу впізнаваність бренду та довіру з боку клієнтів, що є критично важливим активом у страхуванні життя, де ключовим фактором вибору страховика є його надійність та довгострокова присутність на ринку.

Таким чином, конкурентну позицію ПрАТ «СК «АСКА-ЖИТТЯ» можна охарактеризувати як «стійкий ринковий послідовник» (Market Follower). Компанія не бере участі у високоризикових цінових війнах за лідерство, а зосереджується на утриманні своєї ніші та якісному обслуговуванні

сформованого портфеля клієнтів. Таке позиціонування дозволяє мінімізувати операційні ризики та забезпечувати стабільну рентабельність, аналіз якої буде проведено у наступному підрозділі роботи.

Кількісний аналіз ринкових часток та динаміки премій, проведений у попередніх пунктах, відображає результативність діяльності компанії, проте не розкриває глибинних причин формування цих показників. Страховий бізнес, особливо у секторі Life, є надзвичайно чутливим до змін у макросередовищі, оскільки він оперує довгостроковими зобов'язаннями, що можуть тривати 10–20 років. В умовах воєнного стану та економічної турбулентності зовнішні фактори стають визначальними для виживання та розвитку фінансової установи.

Для системної оцінки інституційного середовища, в якому функціонує ПрАТ «СК «АСКА-ЖИТТЯ», доцільно застосувати метод PEST-аналізу. Цей інструмент дозволяє структурувати зовнішні впливи за чотирма ключовими напрямками: політико-правовим (Political), економічним (Economic), соціокультурним (Social) та технологічним (Technological). Результати ідентифікації факторів та оцінка їхнього впливу на операційну та стратегічну діяльність страховика наведені в таблиці 2.3.

Узагальнюючи дані таблиці 2.3, можна стверджувати, що зовнішнє середовище функціонування ПрАТ «СК «АСКА-ЖИТТЯ» характеризується високим рівнем невизначеності та домінуванням негативних факторів стримування, які компанія змушена нівелювати за рахунок внутрішніх ресурсів. Найбільший тиск на бізнес-модель страховика чинять політико-правові та економічні чинники, які формують жорсткі рамки для ведення діяльності.

Таблиця 2.3

**PEST-аналіз зовнішнього середовища функціонування ПрАТ «СК «АСКА-ЖИТТЯ» в умовах
воєнного стану**

Група факторів	Ключові фактори впливу	Характер впливу	Наслідки для діяльності ПрАТ «СК «АСКА-ЖИТТЯ»
P – Political (Політико-правові)	1. Дія правового режиму воєнного стану та мобілізаційні заходи.	Негативний	Ризики втрати ключового персоналу, складність операційного планування, неможливість роботи на тимчасово окупованих територіях.
	2. Посилення регуляторних вимог НБУ та гармонізація з нормами ЄС.	Нейтральний / Позитивний	Підвищення вимог до прозорості структури власності та платоспроможності, що витісняє з ринку слабких конкурентів («очищення ринку»).
	3. Зміни у податковому законодавстві (військовий збір, оподаткування страхових виплат).	Негативний	Зниження інвестиційної привабливості накопичувальних договорів для клієнтів через фіскальне навантаження.
E – Economic (Економічні)	1. Високий рівень інфляції та девальвація національної валюти.	Негативний	Знецінення реальної вартості страхових сум та накопичень клієнтів, падіння попиту на довгострокові гривневі продукти.
	2. Облікова ставка НБУ та дохідність державних облігацій (ОВДП).	Позитивний	Можливість отримання високого гарантованого інвестиційного доходу від розміщення страхових резервів у ОВДП та депозитах.
	3. Зниження реальних наявних доходів населення.	Негативний	Скорочення частки витрат домогосподарств на «необов'язкові» послуги, до яких відносять страхування життя.
S – Social (Соціальні)	1. Масштабна зовнішня міграція населення (переважно жінки та діти).	Негативний	Фізичне зменшення цільової аудиторії (жінка – основний ініціатор страхування дітей та сім'ї), втрата контакту з частиною клієнтської бази.
	2. Трансформація споживчої поведінки та психологічний стан.	Амбівалентний (Змішаний)	З одного боку – горизонт планування звужився до місяців, з іншого – зросло усвідомлення цінності життя та здоров'я.
	3. Демографічна криза (зниження народжуваності, старіння нації).	Негативний	Звуження бази для програм дитячого страхування та пенсійних накопичень у довгостроковій перспективі.
T – Technological (Технологічні)	1. Діджиталізація фінансових послуг (Дія, BankID, ЕЦП).	Позитивний	Спрощення процедури ідентифікації клієнтів (онбординг), можливість укладання договорів дистанційно без візиту в офіс.
	2. Кіберзагрози та атаки на інфраструктуру.	Негативний	Необхідність значних капіталовкладень у систему кіберзахисту для збереження персональних даних клієнтів та реєстрів.

Політико-правовий сегмент визначається насамперед фактором війни, який має прямий деструктивний вплив через втрату контролю над частиною ринку та кадрові ризики. Водночас важливим трендом є посилення регуляторного тиску з боку Національного банку України, спрямоване на наближення вітчизняного ринку до європейських стандартів платоспроможності.

Для ПрАТ «СК «АСКА-ЖИТТЯ», як для системного гравця з прозорою структурою активів, цей фактор відіграє сануючу роль, оскільки сприяє виведенню з ринку недобросовісних конкурентів та підвищенню загальної довіри до галузі, хоча й вимагає додаткових адміністративних витрат на комплаєнс.

Економічні фактори мають двоїсту природу впливу на діяльність компанії. З одного боку, висока інфляція та девальвація гривні завдають удару по привабливості класичного накопичувального страхування, оскільки реальна дохідність полісів часто не перекриває інфляційні втрати, що знижує попит з боку населення. З іншого боку, монетарна політика держави, що супроводжувалася високими ставками за облігаціями внутрішньої державної позики (ОВДП) та депозитами, створила унікальні можливості для страховика [30]. ПрАТ «СК «АСКА-ЖИТТЯ» отримало можливість розміщувати страхові резерви у високодохідні інструменти з мінімальним ризиком, що дозволяє генерувати інвестиційний дохід і виконувати зобов'язання перед клієнтами навіть в умовах стагнації збору премій.

Соціальна сфера генерує найбільш загрозливі довгострокові ризики. Демографічна криза та масова міграція платоспроможного населення, переважно жінок з дітьми, які є традиційним ядром цільової аудиторії лайф-страхування, призводять до фізичного скорочення місткості ринку. Проте технологічний прогрес частково компенсує ці загрози [31].

Таким чином, стратегічна позиція ПрАТ «СК «АСКА-ЖИТТЯ» залежить від здатності менеджменту балансувати між макроекономічними загрозами та технологічними можливостями. Успішна адаптація до зовнішніх умов вимагає консервативної інвестиційної політики для захисту капіталу від інфляції та активного впровадження цифрових каналів дистрибуції для утримання клієнтської бази в умовах міграційної кризи. Саме результативність цієї адаптації відображена у фінансових показниках компанії, аналіз яких буде проведено у наступних підрозділах.

2.2. Оцінка ефективності діяльності та прибутковості компанії

Оцінка ефективності фінансово-господарської діяльності є ключовим етапом фінансового аналізу, оскільки дозволяє визначити здатність страховика генерувати прибуток та забезпечувати віддачу на вкладений капітал. В умовах нестабільного економічного середовища та скорочення обсягів класичного ринку страхування життя, аналіз результативності набуває особливого значення для діагностики життєздатності бізнес-моделі компанії.

Метою цього підрозділу є комплексне дослідження фінансових результатів ПрАТ «УАСК АСКА-ЖИТТЯ» за 2021–2024 роки, виявлення факторів, що вплинули на формування чистого прибутку, та оцінка ефективності управління ресурсами підприємства.

У таблиці 2.4 показано динаміку структури доходів ПрАТ «СК «АСКА-ЛАЙФ»

Таблиця 2.4

Динаміка структури доходів ПрАТ «СК «АСКА-ЛАЙФ» за 2021-2024 рр.

Показник	2021	2022	2023	2024	Абсолютне відхилення			Відносне відхилення %		
					22-21	23-22	24-23	22/21	23/22	24/23
Чисті зароблені премії	406460	296835	155933	136033	-109625	-140902	-19900	-27	-47,5	-12,8
Інші фінансові доходи	15909	21890	22461	23852	5981	571	1391	37,6	2,6	6,2
Інші операційні доходи	738	3115	1099	2562	2377	-2016	1463	322,1	-64,7	133,1
Інші доходи	217	405	406	754	188	1	348	86,6	0,2	85,7
РАЗОМ ДОХОДИ	423324	322245	179899	163201	-101079	-142346	-16698	-23,9	-44,2	-9,3

Розраховано автором за даними фінансової звітності [27]

Аналіз доходів підтверджує структурну трансформацію бізнес-моделі компанії. Загальний обсяг доходів у 2024 році скоротився на 9,3%. При цьому, частка основного джерела доходів – страхових премій – хоч і залишається домінуючою (83,4%), проте постійно знижується в абсолютному вимірі. Натомість, стабільно зростають інші фінансові доходи (відсотки від інвестицій), які у 2024 році зросли на 6,2% і досягли 23 852 тис. грн. Це свідчить про те, що фінансова стійкість компанії все більше залежить від ефективності управління інвестиційним портфелем, а не від продажу нових страхових полісів.

У наступній таблиці проаналізуємо динаміку витрат компанії

Таблиця 2.5

Динаміка витрат ПрАТ «СК «АСКА-ЖИТТЯ» за 2021-2024 рр.

Показник	2021	2022	2023	2024	Абсолютне відхилення			Відносне відхилення %		
					22-21	23-22	24-23	22/21	23/22	24/23
Собівартість страх. послуг	-7564	-4923	-147294	-138913	2641	-142371	8381	34,9	-2892	5,7
Чисті понесені збитки	-13453	-8466	-9594	-8593	4987	-1128	1001	37,1	-13,3	10,4
Витрати на збут	-362432	-272725	0	0	89707	272725	0	24,8	100	–
Адміністративні витрати	-14400	-11192	-6408	-6408	3208	4784	0	22,3	42,7	0
Інші операційні витрати	-2636	-343	-7258	-448	2293	-6915	6810	87	-2016	93,8
Фінансові витрати	-2606	-1795	-791	-3264	811	1004	-2473	31,1	55,9	-312,6
Витрати з податку	-11449	-8512	-4093	-4046	2937	4419	47	25,7	51,9	1,1
РАЗОМ ВИТРАТИ	-414540	-307956	-175438	-161672	106584	132518	13766	25,7	43	7,8

Розраховано автором за даними фінансової звітності [27]

Загальні витрати скоротилися на 7,8% у 2024 році. Ключовою зміною є перенесення витрат на збут (які становили 0 грн у 2023-2024 рр.) до складу собівартості, що пояснює її значний обсяг (-138,9 млн грн). Також спостерігається стабілізація адміністративних витрат на рівні 6,4 млн грн. Позитивне значення абсолютного відхилення (наприклад, +13 766 тис. грн у рядку «Разом» означає зменшення витратної частини, що позитивно впливає на фінансовий результат.

У наступній таблиці ми проаналізували фінансові результати компанії

Таблиця 2.6

Аналіз фінансових результатів ПрАТ «СК «АСКА-ЖИТТЯ» за 2021-2024 рр.

Показник	2021	2022	2023	2024	Абсолютне відхилення			Відносне відхилення %		
					22-21	23-22	24-23	22/21	23/22	24/23
Чисті зароблені премії	406460	296835	155933	136033	-109625	-140902	19900	-27	-47,5	-12,8
Фін. результат від опер. д-сті	-3348	-11804	-16660	-15767	-8456	-4856	893	252,6	41,1	-5,4
Чистий фін. результат	-1303	181	5407	1529	1484	5226	-3878	113,9	2887,3	-71,7

Розраховано автором за даними фінансової звітності [27]

Попри збитковість основної операційної діяльності (збиток 15,8 млн грн у 2024 році), компанія залишається прибутковою на чистому рівні. Це досягається завдяки перекриттю операційних збитків доходами від фінансової діяльності. Проте у 2024 році спостерігається погіршення кінцевого результату: чистий прибуток впав на 71,7% (з 5,4 млн грн до 1,5 млн грн). Це свідчить про те, що запас міцності, який забезпечували інвестиційні доходи, зменшується, і без відновлення обсягів страхових премій утримувати високу прибутковість стає складніше.

У наступній таблиці ми проаналізували показники ділової активності компанії

Таблиця 2.7

Аналіз показників ділової активності ПрАТ «СК «АСКА-ЖИТТЯ» за 2021-2024 рр.

Показник (у днях)	2021	2022	2023	2024	Абсолютне відхилення			Відносне відхилення %		
					22-21	23-22	24-23	22/21	23/22	24/23
Оборотність активів	177	255	491	583	78	236	92	44,1	92,5	18,8
Оборотність вл. капіталу	76	105	210	258	29	105	48	38,2	100,2	22,8
Оборотність дебітор. заб.	1,5	4,4	16,1	19,6	2,9	11,7	3,6	193,3	262,7	22,1
Оборотність кредитор. заб.	4,4	4,5	4,8	3,6	0,1	0,3	-1,2	2,3	6,7	-25,1

Розраховано автором за даними фінансової звітності [27]

Ділова активність компанії сповільнюється, що є прямим наслідком скорочення обсягів реалізації послуг при збереженні великої бази активів. Період обороту активів зріс до 583 днів, що означає, що кошти повертаються у вигляді виручки повільніше. Позитивним сигналом є прискорення оборотності кредиторської заборгованості у 2024 році (зменшення періоду обороту на 25% до 3,6 днів). Це підтверджує, що компанія не накопичує боргів і розраховується з партнерами майже миттєво.

У наступній таблиці було проаналізовано рентабельність компанії

Таблиця 2.8

Аналіз показників рентабельності ПрАТ «СК «АСКА-ЖИТТЯ» за 2021-2024 рр.

Показник, %	2021	2022	2023	2024	Абсолютне відхилення			Відносне відхилення %		
					22-21	23-22	24-23	22/21	23/22	24/23
Рентабельність активів (ROA)	-0,65	0,09	2,54	0,69	0,74	2,45	-1,85	113,2	2854	-72,7
Рентабельність капіталу (ROE)	-1,52	0,21	5,94	1,57	1,73	5,73	-4,37	113,8	2735	-73,6
Рентабельність діяльності (ROS)	-0,32	0,06	3,47	1,12	0,38	3,41	-2,35	119	5586	-67,6

Розраховано автором за даними фінансової звітності [27]

Аналіз показників рентабельності ПрАТ «УАСК АСКА-ЖИТТЯ» за 2021–2024 роки демонструє суттєву волатильність ефективності діяльності компанії, яка значною мірою залежить від результатів інвестиційної діяльності та переоцінки активів, а не від операційного страхового результату. Найбільш

показовим є індикатор рентабельності власного капіталу (ROE), який після досягнення пікового значення у 2023 році на рівні 5,94% знизився у 2024 році до 1,57%, тобто впав на 4,37 відсоткових пункти. Це свідчить про те, що ефективність використання коштів, вкладених акціонерами, суттєво зменшилася, що зумовлено різким скороченням чистого прибутку на тлі продовження зростання власного капіталу.

Рентабельність активів (ROA) у 2024 році склала лише 0,69%, що є вкрай низьким показником навіть для консервативного страхового ринку та вказує на те, що значна частина активів компанії, зокрема надлишкові грошові кошти, працює неефективно і не генерує достатнього прибутку. Зростання валюти балансу у 2024 році на 8,2% не супроводжувалося адекватним зростанням прибутковості, що знижує загальну віддачу від ресурсного потенціалу підприємства.

Рентабельність страхових премій (діяльності) знизилася з 3,47% у 2023 році до 1,12% у 2024 році, що означає, що з кожних 100 грн отриманих страхових премій у розпорядженні підприємства у вигляді чистого прибутку залишається лише 1 грн 12 коп. Враховуючи, що операційна діяльність є збитковою, позитивне значення цього коефіцієнта досягається виключно за рахунок фінансових доходів. Таким чином, поточна модель діяльності, що базується на покритті операційних збитків пасивними доходами від інвестицій, дозволяє зберігати беззбитковість, проте демонструє тенденцію до зниження загальної ефективності бізнесу в умовах скорочення обсягів залучення нових клієнтів.

2.3 Аналіз фінансового стану та платоспроможності страховика

Фінансова стійкість страхової компанії є гарантією виконання нею зобов'язань перед клієнтами, що є особливо критичним для сфери страхування життя, де договори укладаються на десятки років. Оцінка фінансового стану передбачає комплексний аналіз здатності страховика своєчасно розраховуватися за своїми боргами (ліквідність), достатності капіталу для покриття ризиків (платоспроможність) та ефективності управління активами (ділова активність).

В умовах воєнного стану та економічної нестабільності вимоги до надійності страховиків суттєво зросли. Національний банк України як регулятор ринку посилив контроль за дотриманням нормативів платоспроможності. Тому для об'єктивної оцінки надійності ПрАТ «СК «АСКА-ЖИТТЯ» необхідно проаналізувати ключові індикатори її фінансового здоров'я, розпочавши з аналізу ліквідності балансу.

Ліквідність балансу характеризує ступінь покриття зобов'язань компанії її активами, термін перетворення яких у грошову форму відповідає терміну погашення зобов'язань. Для страховика життя надважливо мати достатній обсяг високоліквідних активів (грошових коштів та їх еквівалентів), щоб забезпечити безперебійне здійснення страхових виплат.

Для аналізу ліквідності розраховуються три основні коефіцієнти: поточної, швидкої та абсолютної ліквідності [27]. Динаміка цих показників для ПрАТ «СК «АСКА-ЖИТТЯ» за 2021–2024 роки наведена в таблиці 2.9.

Таблиця 2.9

Показники ліквідності «СК «АСКА-ЖИТТЯ» 2021-2024рр.

Показник	2021	2022	2023	2024	Абсолютне відхилення			Відносне відхилення %		
					22-21	23-22	24-23	22/21	23/22	24/23
Коеф. покриття (загальний)	14,1	33,19	47,22	80,87	19,09	14,03	33,65	135,4	42,3	71,3
Коеф. швидкої ліквідності	14,08	33,18	47,19	80,84	19,1	14,01	33,65	135,6	42,2	71,3
Коеф. абсолютної ліквідності	11,75	26,72	41,02	70,38	14,97	14,3	29,36	127,4	53,5	71,6

Розраховано автором за даними фінансової звітності [27]

Показники ліквідності ПрАТ «УАСК АСКА-ЖИТТЯ» знаходяться на рівні, що багаторазово перевищує нормативні значення, демонструючи тенденцію до стрімкого зростання. Коефіцієнт загальної ліквідності у 2024 році досяг рівня 80,87, що означає наявність майже 81 гривні оборотних активів на кожен гривню поточних зобов'язань. Коефіцієнт абсолютної ліквідності (70,38) свідчить про те, що компанія здатна миттєво погасити всі свої короткострокові борги виключно грошовими коштами понад 70 разів. Така динаміка, із зростанням показників на 71% у 2024 році, є наслідком поєднання значних залишків грошових коштів та екстремально низького рівня поточних зобов'язань, що гарантує абсолютну платоспроможність, але може вказувати на надмірну консервативність в управлінні вільним капіталом. У наступній таблиці 2.10 ми розглянемо показники фінансової стійкості «СК «АСКА-ЖИТТЯ».

Таблиця 2.10

Показники фінансової стійкості «СК «АСКА-ЖИТТЯ» за 2021-2024рр

Показник	2021	2022	2023	2024	Відносне відхилення %				Абсолютне відхилення			
					22/21	23/22	24/23	24/22	22-21	23-22	24-23	24-22
Коефіцієнт фін. автономії	0,42	0,41	0,45	0,44	-2,4	+9,8	-2,2	+7,3	-0,01	+0,04	-0,01	+0,03
Коефіцієнт концентрації позик. капіталу	0,58	0,59	0,55	0,56	+1,7	-6,8	+1,8	-5,1	+0,01	-0,04	+0,01	-0,03
Коефіцієнт фін. ризику	1,4	1,46	1,22	1,29	+4,3	-16,4	+5,7	-11,6	+0,06	-0,24	+0,07	-0,17
Коефіцієнт фін. стійкості	0,98	0,99	0,99	1	+1,0	0	+1,0	+1,0	+0,01	–	+0,01	+0,01
Коеф. довгостр. залучення коштів	0,57	0,59	0,55	0,56	+3,5	-6,8	+1,8	-5,1	+0,02	-0,04	+0,01	-0,03
Коеф. довгостр. зобов'язань	0,96	0,98	0,98	0,99	+2,1	0	+1,0	+1,0	+0,02	–	+0,01	+0,03
Коеф. поточних зобов'язань	0,04	0,02	0,02	0,01	-50	0	-50	-50	-0,02	–	-0,01	-0,01
Коеф. маневреності вл. капіталу	-0,57	-0,55	-0,35	-0,53	+3,5	+36,4	-51,4	+3,6	+0,02	+0,20	-0,18	+0,02
Коеф. забезпеченості об. активів	-0,87	-0,61	-0,36	-1	+29,9	+41,0	-177,8	-63,9	+0,26	+0,25	-0,64	-0,39
Коеф. нагромадження амортизації	0,45	0,47	0,48	0,49	+4,4	+2,1	+2,1	+4,3	+0,02	+0,01	+0,01	+0,04
Коеф. співвідн. оборотних/необоротних	0,53	0,59	0,64	0,5	+11,3	+8,5	-21,9	-15,3	+0,06	+0,05	-0,14	-0,09

Розраховано автором за даними фінансової звітності [27].

Аналіз фінансових коефіцієнтів свідчить про високий рівень фінансової стійкості та забезпеченості зобов'язань компанії, що є типовим для сектору страхування життя, де домінують довгострокові резерви.

Коефіцієнт фінансової автономії (частка власного капіталу в активах) утримується на стабільному та задовільному рівні (близько 0,41 – 0,45), причому у 2024 році він становив 0.44.

Коефіцієнт фінансового ризику (відношення зобов'язань до власного капіталу) має тенденцію до зниження, зменшившись з 1,46 у 2022 році до 1,29 у 2024 році. Це свідчить про зниження рівня фінансової залежності та підвищення фінансової надійності компанії, незважаючи на збільшення абсолютного обсягу страхових резервів.

Коефіцієнт фінансової стійкості майже дорівнює 1,00 протягом усього періоду, що підтверджує, що активи компанії повністю покриваються власними та довгостроковими позиковими коштами (страховими резервами), гарантуючи довгострокову платоспроможність.

Компанія має високу частку довгострокових зобов'язань (Коефіцієнт довгострокових зобов'язань близько 0,98 – 0,99), що пояснюється природою бізнесу (страхування життя) та необхідністю формування значних довгострокових резервів.

Частка поточних зобов'язань мінімальна (Коефіцієнт поточних зобов'язань всього 0,01 у 2024 році), що забезпечує низький тиск на ліквідність.

Коефіцієнти маневреності власного капіталу та забезпеченості оборотних активів є від'ємними (близько -0,53 та -1,00 відповідно у 2024 році). Це є нормальним для фінансових установ, де більша частина власного капіталу інвестована у необоротні активи (довгострокові фінансові інвестиції) для отримання інвестиційного доходу, а не для фінансування поточної діяльності.

Коефіцієнт співвідношення оборотних і необоротних активів (близько 0,50 у 2024 році) підтверджує домінування необоротних активів (страхові інвестиції) у загальній структурі активів.

Таким чином, фінансовий стан ПрАТ «СК «АСКА-ЖИТТЯ» є стійким і надійним, а структура його балансу ефективно адаптована до особливостей довгострокового страхування життя та виконання регуляторних вимог.

Оборотність активів характеризується стійкою негативною динамікою. Швидкість трансформації активів у дохід значно знизилася, що призвело до суттєвого подовження операційного циклу. Така ситуація свідчить про те, що наявний ресурсний потенціал компанії використовується менш інтенсивно для генерування страхової виручки. Активи компанії дедалі більше набувають характеру інвестиційного накопичення, а не інструменту для обслуговування поточних операцій.

Аналогічна тенденція спостерігається і в оборотності власного капіталу. Ефективність використання коштів власників у процесі основної діяльності знизилася. Це вказує на те, що темпи нарощування власного капіталу (за рахунок прибутку та переоцінки) значно випереджають темпи росту обсягів реалізації послуг. Капітал компанії стає більш «пасивним», забезпечуючи фінансову стійкість, але втрачаючи швидкість обертання в операційному циклі.

Натомість, позитивним сигналом є прискорення оборотності дебіторської заборгованості в останньому звітному періоді. Компанії вдалося суттєво скоротити період інкасації боргів, що свідчить про покращення платіжної дисципліни контрагентів та підвищення ефективності роботи менеджменту зі стягнення заборгованості. Це позитивно впливає на грошові потоки, оскільки кошти швидше повертаються в оборот компанії, підвищуючи її ліквідність.

Ділова активність ПрАТ «СК «АСКА-ЖИТТЯ» перейшла у фазу консолідації. Компанія накопичила значний запас фінансової міцності, який наразі не задіяний на повну потужність через звуження ринкового попиту.

Спостерігається диспропорція між високою ресурсною забезпеченістю та низькою інтенсивністю операційної діяльності, що формує потенціал для майбутнього зростання без необхідності залучення додаткового зовнішнього фінансування.

Для оцінки ймовірності банкрутства використано класичну модель Альтмана (Z-score) для компаній, що не котируються на біржі [32]:

$$Z=0.717*X1+0.847*X2+3.107*X3+0.420*X4+0.998*X5 \quad (2.1)$$

Проведена в таблиці 2.11 діагностика за п'ятифакторною моделлю Альтмана дозволяє зробити однозначний висновок про високу фінансову надійність та стійкість ПрАТ «СК «АСКА-ЖИТТЯ». Протягом усього досліджуваного періоду інтегральний показник Z-score коливався в діапазоні від 3,38 до 3,93, що значно перевищує нормативне критичне значення 2,9. Це свідчить про перебування компанії у зоні фінансової безпеки, де ризик банкрутства є мінімальним. Навіть в умовах воєнного стану та скорочення ринку страховик зберігає солідний запас міцності, що гарантує виконання довгострокових зобов'язань перед клієнтами.

Основними драйверами такої стабільності виступають показники фінансової незалежності та забезпеченості робочим капіталом. Висока частка власного капіталу в структурі пасивів та значний обсяг ліквідних активів формують потужну «подушку безпеки», яка нівелює вплив зовнішніх шоків.

Позитивна динаміка частки робочого капіталу в активах у 2024 році додатково підтверджує, що баланс компанії структурований максимально консервативно та надійно.

Водночас, зниження загального індексу Z у 2024 році порівняно з піковим 2023 роком вказує на певні оперативні виклики. Це погіршення зумовлене виключно падінням операційної рентабельності та уповільненням оборотності активів, а не проблемами з платоспроможністю. Тобто, компанія стала

генерувати прибуток повільніше, однак її фундаментальна фінансова структура залишається непорушною.

Таблиця 2.11

**Значення для розрахунків ймовірності банкрутства по роках «СК
«АСКА-ЖИТТЯ», 2021-2024 рр.**

Показник	2021	2022	2023	2024	Абсолютне відхилення			Відносне відхилення %		
					22-21	23-22	24-23	22/21	23/22	24/23
X1 (Оборотний капітал / Активи)	0,323	0,358	0,383	0,33	0,035	0,025	-0,053	10,8	7	-13,8
X2 (Нерозподілений прибуток / Активи)	0,268	0,261	0,298	0,15	-0,007	0,037	-0,148	-2,6	14,2	-49,6
X3 (ЕВІТ / Активи)	0,049	0,041	0,026	0,009	-0,008	-0,015	-0,017	-16,3	-36,6	-66,5
X4 (Власний капітал / Зобов'язання)	0,713	0,686	0,82	0,773	-0,027	0,134	-0,047	-3,8	19,5	-5,7
Інтегральний показник Z"-Score	4,07	4,194	4,513	3,521	0,124	0,319	-0,992	3	7,6	-22

Розраховано автором за даними фінансової звітності [27]

Для підтвердження результатів оцінки фінансової стійкості та нівелювання можливих похибок моделі Альтмана, доцільно провести перехресний аналіз за допомогою чотирьохфакторної моделі Річарда Тафлера [33]. Ця методика вважається більш адаптивною до сучасних умов ведення бізнесу та робить акцент на операційній ефективності. Формула моделі має вигляд:

$$Z = 0.53 * X1 + 0.13 * X2 + 0.18 * X3 + 0.16 * X4 \quad (2.2.)$$

Результати розрахунків за моделлю Тафлера повністю корелюють із висновками моделі Альтмана та підтверджують беззаперечну фінансову стійкість ПрАТ «СК «АСКА-ЖИТТЯ».

Оцінка ймовірності банкрутства ПрАТ «СК «АСКА-ЖИТТЯ» за моделлю Тафлера, 2021–2024 рр.

Показник	2021	2022	2023	2024	Абсолютне відхилення			Відносне відхилення %		
					22-21	23-22	24-23	22/21	23/22	24/23
X1 (Прибуток до податків / Поточні зобов'язання)	1,989	3,662	3,086	2,141	1,673	-0,576	-0,945	84,1	-15,7	-30,6
X2 (Оборотні активи / Зобов'язання)	0,595	0,623	0,711	0,592	0,028	0,088	-0,119	4,7	14,1	-16,7
X3 (Поточні зобов'язання / Активи)	0,025	0,011	0,008	0,004	-0,014	-0,003	-0,004	-56	-27,3	-50
X4 (Виручка / Активи)	1,965	1,391	0,737	0,594	-0,574	-0,654	-0,143	-29,2	-47	-19,4
Інтегральний показник Z-Score	1,45	2,247	1,847	1,308	0,797	-0,4	-0,539	55	-17,8	-29,2

Розраховано автором за даними фінансової звітності [27]

Аналіз фінансового стану ПрАТ «УАСК АСКА-ЖИТТЯ» за моделлю Тафлера підтверджує високу фінансову стійкість компанії та вказує на мінімальний ризик банкрутства протягом усього досліджуваного періоду. Інтегральний показник стабільно перебуває у зоні фінансової безпеки, що свідчить про достатність ресурсів для виконання поточних та майбутніх зобов'язань перед клієнтами.

Ключовим фактором, що забезпечує такий результат, є висока платоспроможність, яка досягається завдяки значному перевищенню прибутку над вкрай низьким рівнем поточних зобов'язань. Водночас спостерігається негативна динаміка інтегрального показника, що вказує на поступове погіршення фінансового стану в останні роки. Це зумовлено зниженням прибутковості діяльності до оподаткування та уповільненням оборотності активів через скорочення обсягів реалізації страхових послуг. Таким чином, попри надійний поточний стан, для збереження позицій у майбутньому компанії необхідно зосередитися на відновленні ділової активності та нарощуванні обсягів продажів.

Комплексний аналіз фінансового стану підприємства дозволяє стверджувати, що станом на кінець 2024 року ПрАТ «УАСК АСКА-ЖИТТЯ»

характеризується високим рівнем фінансової надійності та абсолютною платоспроможністю, проте демонструє ознаки зниження ефективності управління ресурсним потенціалом.

Результати оцінки ліквідності свідчать про формування у компанії надлишкового запасу платіжних засобів. Значне перевищення нормативних значень коефіцієнтів покриття та абсолютної ліквідності вказує на те, що страховик дотримується вкрай консервативної політики управління активами. Така стратегія, з одного боку, повністю нівелює ризики невиконання зобов'язань перед клієнтами навіть у випадку форс-мажорних обставин, що є критично важливим фактором довіри в умовах воєнного стану. З іншого боку, акумуляція значних обсягів грошових коштів на рахунках без їх активного обороту призводить до втрати потенційного доходу від альтернативного інвестування, що знижує загальну рентабельність активів.

Аналіз фінансової стійкості підтверджує, що компанія зберігає збалансовану структуру капіталу з достатньою часткою власних коштів. Від'ємне значення коефіцієнта маневреності власного капіталу не є ознакою кризи, а відображає специфіку діяльності лайф-страховика, який спрямовує довгострокові ресурси у необоротні активи для забезпечення майбутніх виплат. Залежність від зовнішнього фінансування обмежується переважно технічними резервами, а не банківськими кредитами, що робить фінансову модель компанії стійкою до коливань на кредитному ринку.

Діагностика ймовірності банкрутства за моделями Альтмана та Таффлера підтвердила відсутність безпосередніх загроз для існування компанії у короткостроковій перспективі. Усі розраховані інтегральні показники знаходяться в межах безпечних зон. Проте, негативна динаміка цих індикаторів протягом останніх років сигналізує про накопичення прихованих ризиків. Основним фактором, що тягне рейтингові оцінки донизу, є зниження ділової активності – падіння оборотності активів та зменшення частки виручки у валюті

балансу. Це свідчить про те, що фінансова стабільність компанії на даному етапі підтримується переважно за рахунок накопиченого у минулі періоди капіталу та пасивних доходів, а не за рахунок генерації нового грошового потоку від основної діяльності.

Таким чином, фінансовий стан ПрАТ «УАСК АСКА-ЖИТТЯ» можна охарактеризувати як стійкий, але стагнуючий. Компанія успішно виконує функцію збереження капіталу та обслуговування діючих зобов'язань, фактично трансформуючись з активного гравця ринку страхування у фінансову установу інвестиційного типу. Для забезпечення довгострокового розвитку та уникнення переходу в зону фінансового ризику менеджменту необхідно зосередити зусилля на відновленні обсягів залучення страхових премій та підвищенні ефективності використання вільних грошових ресурсів.

РОЗДІЛ 3

РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ПОКРАЩЕННЯ СТАНУ СТРАХОВОГО РИНКУ ТА ЙОГО ВПЛИВУ НА ЕКОНОМІЧНИЙ РОЗВИТОК ДЕРЖАВИ

3.1. Стратегічні напрями розвитку ринку страхування життя як інструменту зростання ВВП України

Проведений у другому розділі аналіз виявив критично низький рівень проникнення страхування життя у ВВП України (0,07% у 2024 році), що значно поступається показникам країн Європейського Союзу. Це свідчить про те, що національний ринок Life-страхування не реалізує свою основну макроекономічну функцію – трансформацію заощаджень населення у довгострокові інвестиційні ресурси для економіки. Для виправлення цієї ситуації та збільшення частки страхування у ВВП необхідна реалізація комплексу заходів на державному рівні.

Першочерговим та найбільш вагомим драйвером росту має стати запровадження другого рівня пенсійної системи (обов'язкового накопичувального пенсійного страхування) [34]. Світовий досвід (зокрема Польщі, Казахстану, Чилі) доводить, що запуск обов'язкових накопичень призводить до вибухового зростання активів страховиків та недержавних пенсійних фондів. Для України це означатиме появу «довгих грошей» (терміном на 15–25 років), які через механізм інвестування в ОВДП та корпоративні облігації будуть спрямовані на відновлення інфраструктури та реального сектору економіки, що мультиплікативно збільшить ВВП [35].

Другим важливим напрямом є стимулювання корпоративного страхування життя через податкові механізми. На сьогодні роботодавці не мають достатньої фінансової мотивації страхувати життя працівників. Доцільно

запровадити податкові пільги для підприємств, які включають довгострокове страхування життя у соціальний пакет співробітників (наприклад, віднесення страхових платежів на валові витрати у повному обсязі без оподаткування ПДФО та ЄСВ) . Це сприятиме виведенню зарплат з тіні та зростанню обсягів страхових премій, які є базою для інвестицій в економіку.

Третім вектором розвитку має стати створення державного механізму перестраховування воєнних ризиків. Відсутність гарантій покриття збитків, завданих війною, стримує попит на страхування життя та інвестиції. Створення спеціалізованого державного фонду або залучення гарантій міжнародних донорів (MIGA, DFC) для покриття воєнних ризиків у лайф-страхуванні відновить довіру населення та бізнесу до довгострокових накопичувальних програм. Це дозволить розблокувати ринок та повернути темпи його зростання до довоєнного рівня.

Прогноз впливу запропонованої стратегії на економічні показники України розроблено із застосуванням методу сценарного моделювання. Базою для розрахунків слугували історичні дані НБУ щодо динаміки страхового ринку , макроекономічні прогнози Міністерства економіки України щодо номінального ВВП та інфляції, а також прогнозні оцінки ефекту від впровадження обов'язкового накопичувального пенсійного забезпечення.

Моделювання здійснено за двома сценаріями, логіка побудови яких наступна:

1. Інерційний сценарій (Baseline Scenario). Цей сценарій передбачає збереження існуючих тенденцій розвитку ринку («status quo») без активного втручання держави.

- Методика розрахунку: Застосовано метод екстраполяції поточних трендів. Прогнозний обсяг страхових премій на 2027 рік (7,8 млрд грн) розраховано виходячи з середньорічного темпу приросту (CAGR) на рівні очікуваної інфляції (близько 10–12% річних), без реального зростання попиту.

- Результат: Рівень проникнення страхування залишається незмінним (0,07%), оскільки темпи росту ринку лише наздоганяють номінальний ріст ВВП.

2. Цільовий сценарій (Strategic Scenario). Сценарій враховує мультиплікативний ефект від реалізації стратегічних заходів, обґрунтованих у роботі, ключовим з яких є запуск другого рівня пенсійної системи (обов'язкові накопичення).

- Драйвери росту:

- Ефект пенсійної реформи: Згідно з пояснювальною запискою до Законопроекту № 9212, охоплення системою офіційно працевлаштованих осіб при ставці внеску 2–4% здатне акумулювати додатковий інвестиційний ресурс. У моделі закладено консервативну оцінку залучення ~10 млрд грн додаткових премій у перший повний рік функціонування системи (2027 рік).

- Податкові стимули: Відновлення корпоративного страхування життя за рахунок податкових пільг забезпечить додатковий приріст портфеля на 0,7–1,0 млрд грн.

- Інвестиції в економіку (22,5 млрд грн): Розраховано на основі нормативів платоспроможності, згідно з якими лайф-страховики інвестують понад 85–90% сформованих резервів у фінансові інструменти. Різке зростання премій автоматично призводить до відповідного зростання портфеля ОВДП та депозитів.

Таким чином, різниця між сценаріями у +10,7 млрд грн є монетарним вираженням потенціалу реформ, який наразі втрачається економікою України.

Для обґрунтування необхідності реформ доцільно провести сценарне моделювання розвитку ринку до 2027 року. Порівняльний аналіз передбачає два сценарії: інерційний, який базується на збереженні поточних тенденцій та органічному зростанні на рівні інфляції, та цільовий (стратегічний), що враховує впровадження податкових стимулів для роботодавців, запуск системи гарантування воєнних ризиків та поетапне впровадження обов'язкового

накопичувального пенсійного забезпечення [36]. Результати прогнозу наведено в таблиці 3.1.

Таблиця 3.1

Прогноз впливу стратегії розвитку ринку страхування життя на економічні показники України до 2027 року

Показник	2024 (Факт)	2027 (Інерційний сценарій)	2027 (Цільовий сценарій)	Економічний ефект стратегії (+/-)
1. Обсяг страхових премій (Life), млрд грн	5,7	7,4	18,5	+11,1
2. ВВП України (прогноз), млрд грн	7659	10500	10550	+50
3. Рівень проникнення страхування (% до ВВП)	0,07%	0,07%	0,18%	+0,11 в.п.
4. Інвестиції в економіку (ОВДП та депозити), млрд грн	6,5	8,5	22,5	+14,0
5. Податкові надходження від страховиків, млн грн	250	325	850	+525
6. Соціальні виплати населенню, млрд грн	1,45	1,9	4,8	+2,9

Для обґрунтування прогнозного показника обсягу страхових премій у розмірі 18,5 млрд грн (Цільовий сценарій) використано адитивну модель, яка враховує три складові: інерційний ріст, ефект від пенсійної реформи та ефект від податкового стимулювання.

Розрахунок здійснюється за формулою:

$$P_{2027target} = P_{base} + \Delta P_{pension} + \Delta P_{tax} \quad (3.1)$$

де:

- $P_{2027target}$ – прогнозний обсяг премій за цільовим сценарієм.
- P_{base} – базовий (інерційний) обсяг премій, скоригований на інфляцію.
- $\Delta P_{pension}$ – приріст за рахунок запровадження обов’язкового накопичувального пенсійного страхування.
- ΔP_{tax} – приріст за рахунок податкових стимулів для роботодавців.

Деталізація розрахунку складових:

1. Базовий (інерційний) компонент (P_{base}): Розраховано методом екстраполяції поточного обсягу (2024 р. = 5,7 млрд грн) на середньорічний індекс інфляції (112,0%) та очікуваний показник 2025 року (107,7%):

$$P_{base} = 5,7 \times 1,120 \times 1,077 \times 1,08 \approx 7,4 \text{ млрд грн.}$$

2. Ефект від пенсійної реформи ($\Delta P_{pension}$): Розрахунок базується на параметрах Законопроєкту № 9212:

- База охоплення (N): 2,0 млн осіб (консервативна оцінка кількості офіційно працевлаштованих, які оберуть страхові компанії як суб'єктів накопичення, або будуть розподілені до них за мовчазною згодою).
- Середня заробітна плата (W): 35 268 грн (прогноз Мінекономіки на 2027 рік) [37].
- Ставка внеску (R): 2% (стартова ставка обов'язкового накопичення).

$$\Delta P_{pension} = N \times W \times R \times 12 \text{ (місяців)}$$

$$\Delta P_{pension} = 2000000 \times 35\,268 \times 0,02 \times 12 = 16,9 \text{ млрд грн.}$$

3. Ефект від податкового стимулювання (ΔP_{tax}): Передбачає відновлення корпоративного страхування життя (+10% до поточного портфеля) завдяки пільгам з ЄСВ та ПДФО:

$$\Delta P_{tax} \approx 0,1 \times P_{base} = 0,1 \times 7,4 \approx 0,75 \text{ млрд грн.}$$

Підсумковий результат:

$$P_{2027target} = 7,4 + 16,9 + 0,75 \approx 25,05 \text{ млрд грн.}$$

У всиновку проведене сценарне моделювання переконливо доводить, що збереження інерційної моделі розвитку ринку страхування життя несе ризики стагнації галузі, оскільки прогнозоване зростання обсягу премій до 7,4 млрд грн у 2027 році фактично лише компенсуватиме інфляційні процеси без реального підвищення рівня проникнення послуг. Натомість реалізація цільової стратегії дозволить досягти кардинального масштабування ринку, збільшивши його ємність більш ніж утричі — до 25,05 млрд грн. Визначальним драйвером цього

зростання стане впровадження другого рівня пенсійної системи, яке, за умови охоплення 2 мільйонів учасників із прогнозованою середньою заробітною платою 35 268 грн, забезпечить системний приплив ліквідності в обсязі 16,9 млрд грн щорічно. Додатковий позитивний ефект матиме відновлення податкового стимулювання корпоративного сектору, що додасть до структури портфеля ще 0,75 млрд грн. Така трансформація перетворить сектор страхування життя з нішевого сегмента на потужного інституційного інвестора, здатного акумулювати значні обсяги довгострокового капіталу для фінансування державних потреб та водночас забезпечити надійний соціальний захист громадян через суттєве зростання обсягу майбутніх страхових виплат.

Досягнення прогнозних показників цільового сценарію та вихід на обсяг премій у 25,05 млрд грн неможливі без реалізації комплексу заходів державної підтримки та структурних реформ. На основі проведеного моделювання пропонується зосередити зусилля на трьох пріоритетних напрямках, які ранжовано за силою економічного ефекту:

Запуск другого рівня пенсійної системи (ключовий драйвер): Оскільки розрахунки показують, що левову частку приросту ринку (понад 67%) забезпечує саме накопичувальне страхування, першочерговим завданням є імплементація законодавства про загальнообов'язкове накопичувальне пенсійне забезпечення. Залучення 2 млн учасників із відрахуванням 2% від заробітної плати (середня — 35 268 грн) дозволить створити системний потік довгострокової ліквідності, який неможливо замінити виключно добровільними видами страхування.

Фіскальне стимулювання корпоративного сектору: Для забезпечення додаткового приросту портфеля (прогнозний ефект — 0,75 млрд грн) та розвитку культури добровільних накопичень необхідно впровадити податкові пільги для роботодавців. Пропонується звільнити страхові внески за договорами довгострокового страхування життя працівників (терміном від 5 років) від

нарахування ЄСВ та ПДФО в межах ліміту (наприклад, до 15-20% від фонду оплати праці). Це перетворить страхування життя на ефективний інструмент мотивації персоналу.

Захист інвестицій та гарантування дохідності: Щоб акумульовані 31,0 млрд грн інвестиційних ресурсів працювали на економіку, а населення мало довіру до системи, необхідно:

Створити механізм перестраховування воєнних ризиків за підтримки міжнародних донорів (MIGA, DFC) для гарантування збереження тіла вкладів.

Емітувати спеціальні серії довгострокових індексних облігацій (inflation-linked bonds), доступних для страховиків життя. Це дозволить компаніям гарантувати клієнтам реальну додатну дохідність, захищаючи соціальні накопичення від інфляційного знецінення.

Таким чином, розвиток ринку страхування життя слід розглядати не як галузеве завдання, а як стратегічний інструмент макроекономічної стабілізації. Трансформація галузі в потужного внутрішнього інвестора здатна забезпечити економіку України «довгим» ресурсом, необхідним для фінансування дефіциту бюджету та післявоєнної відбудови. Для окремих учасників ринку, зокрема для ПрАТ «СК «АСКА-ЖИТТЯ», прогнозоване загальноринкове зростання створює унікальні можливості для масштабування, однак успіх компанії залежатиме від її готовності до роботи в умовах нової пенсійної моделі. Конкретні заходи щодо адаптації стратегії досліджуваної компанії будуть запропоновані у наступному підрозділі.

3.2. Заходи щодо покращення фінансового стану та ринкових позицій ПрАТ «СК «АСКА-ЖИТТЯ»

На основі детального фінансового аналізу, проведеного у другому розділі кваліфікаційної роботи, було ідентифіковано ключові диспропорції у діяльності ПрАТ «СК «АСКА-ЖИТТЯ». Поточний стан компанії можна охарактеризувати як феномен «надлишкової ліквідності на тлі операційної стагнації». З одного боку, спостерігається неспроможність страхової діяльності генерувати прибуток через недостатній обсяг премій для покриття постійних витрат, а з іншого – на рахунках компанії відбулася надмірна концентрація грошових активів, які не працюють на створення доданої вартості. Для виходу з цієї пастки пропонується стратегія фінансової оптимізації, спрямована на трансформацію пасивного капіталу в інвестиційний дохід.

Першочерговим завданням є перегляд підходів до управління ліквідністю. Аналіз показав, що станом на кінець 2024 року залишок грошових коштів та їх еквівалентів сягнув 66,5 млн грн. При цьому річний обсяг страхових виплат склав лише 8,6 млн грн. Це означає, що наявний запас ліквідності перекриває річну потребу у виплатах майже у 8 разів. Така ситуація свідчить про неефективну іммобілізацію капіталу: лєвова частка активів фактично вилучена з економічного обороту і знецінюється на поточних рахунках під впливом інфляції, замість того щоб генерувати безризиковий дохід на рівні 15–16% річних у державних облігаціях. Якщо на початку повномасштабного вторгнення така консервативна політика була виправдана високою невизначеністю, то на поточному етапі вона завдає прямих збитків акціонерам у вигляді втраченої вигоди. У зв'язку з цим пропонується здійснити реструктуризацію інвестиційного портфєля шляхом переміщення частини вільної ліквідності у державні цінні папери. Зокрема, доцільно спрямувати близько 20–25 млн грн

вільних коштів, що не вплине на здатність здійснювати поточні виплати, на придбання Облігацій внутрішньої державної позики (ОВДП).

Визначений обсяг інвестицій (20–25 млн грн) розраховано на основі аналізу надлишкової ліквідності компанії станом на 31.12.2024 р. Згідно з Балансом, залишок грошових коштів та їх еквівалентів становить 66 507 тис. грн. При цьому середньорічний обсяг страхових виплат компанії складає лише 8 593 тис. грн. Тобто, наявний обсяг грошей перекриває річну потребу у виплатах майже у 8 разів, що свідчить про неефективне заморожування капіталу.

Для забезпечення операційної діяльності та покриття непередбачуваних воєнних ризиків доцільно залишити «подушку безпеки» у розмірі 40–45 млн грн (що покриває 5 років виплат у поточному темпі). Різниця, що становить 20–25 млн грн, є вільним ресурсом, який без ризику для платоспроможності може бути конвертований у високоліквідні державні облігації (ОВДП) для отримання пасивного доходу

Переваги цього інструменту для страховика є беззаперечними, адже ставки за гривневими ОВДП станом на 2025 рік коливаються в межах 15–17% річних [38], що значно перевищує середні ставки за корпоративними депозитами у надійних банках. Окрім того, дохід від операцій з ОВДП та купонний дохід не оподатковуються податком на прибуток підприємств, на відміну від депозитів, що автоматично підвищує ефективну ставку доходності. Також варто врахувати, що державні облігації мають стовідсоткову гарантію повернення коштів і можуть бути використані як застава для отримання рефінансування НБУ у випадку виникнення касових розривів, що зберігає платоспроможність страховика на високому рівні. Додатково доцільно розглянути диверсифікацію валютного кошика, конвертуючи частину резервів у валютні ОВДП для хеджування девальваційних ризиків та збереження реальної вартості капіталу.

Другою критичною проблемою компанії, яку необхідно вирішити, є висока частка витрат на ведення справи. Хоча у 2024 році витрати на збут технічно знизилися через перехід на стандарт МСФЗ 17, реальна вартість залучення клієнта залишається високою через залежність від посередників, комісійна винагорода яких може сягати значної частки від першого внеску. Вирішенням цієї проблеми є цифрова трансформація та впровадження моделі Direct Insurance [39].

Стратегія передбачає створення повнофункціонального «Кабінету клієнта» шляхом модернізації веб-порталу компанії, що надасть клієнтам можливість здійснювати повний цикл обслуговування онлайн: від пролонгації полісу та сплати чергових внесків до подачі заяви на страхову виплату із завантаженням фотокопій документів. Це дозволить розвантажити відділ врегулювання збитків та знизити адміністративні витрати. Паралельно необхідний запуск чат-ботів у месенджерах для автоматизованого продажу простих «коробкових» продуктів, таких як страхування від нещасних випадків, що зводить операційні витрати на продаж майже до нуля. Важливим елементом цифровізації є також впровадження електронного документообігу та повна відмова від паперових договорів на користь підписання полісів через кваліфікований електронний підпис. За оцінками експертів, переведення значної частини продажів у цифрові канали дозволяє суттєво знизити аквізиційні витрати, що на пряму збільшує операційну маржу страховика.

Третім вектором стратегії є оновлення продуктової лінійки як відповідь на виклики часу. Зниження обсягу страхових премій протягом останніх років пояснюється не лише падінням платоспроможності населення, а й невідповідністю класичних продуктів страхування життя потребам воєнного стану, оскільки більшість договорів містять стандартне виключення щодо воєнних ризиків.

Для відновлення ринкових позицій пропонується розробка та виведення на ринок спеціалізованого продукту із покриттям пасивних воєнних ризиків для цивільного населення. Цільовою аудиторією такого продукту стануть громадяни, які проживають на територіях, віддалених від лінії фронту. Покриття включатиме ризик смерті або інвалідності внаслідок прямого чи опосередкованого впливу воєнних дій, за умови, що застрахована особа є цивільною. Оскільки цей ризик є катастрофічним, його прийняття на утримання передбачає наявність квотного перестраховування. Впровадження такого продукту дозволить компанії зайняти вільну ринкову нішу, оскільки попит на реальний захист життя під час війни є колосальним, а пропозиція на ринку все ще обмежена, що стане драйвером росту страхового портфеля у майбутньому періоді.

Кінцевою метою запропонованих заходів є максимізація чистого прибутку та підвищення ринкової вартості компанії. Для підтвердження доцільності інвестицій у запропоновані проекти проведемо прогностичний розрахунок економічного ефекту на 2025 рік, який базується на консервативному сценарії та передбачає помірне відновлення економіки. Результати розрахунків узагальнено в таблиці 3.2.

Деталізуючи розрахунок економічного ефекту, варто зазначити, що найбільший внесок очікується від оптимізації інвестиційної діяльності. Ефект розраховано як різницю між потенційним доходом від ОВДП та поточною нульовою дохідністю залишків на рахунках, що при розміщенні 20 млн грн дозволить отримати 3,2 млн грн додаткового доходу.

Це ресурс, який компанія може отримати без жодних додаткових витрат вже у короткостроковій перспективі.

Прогноз економічного ефекту від впровадження запропонованих заходів у діяльність ПрАТ «СК «АСКА-ЖИТТЯ»

Захід (Напрямок оптимізації)	Базовий показник тис. грн	Механізм формування ефекту	Прогнозна сума додаткового прибутку, тис. грн
1. Оптимізація інвестиційного портфеля	66 507 (Грошові кошти)	Розміщення 20 млн грн вільних коштів в ОВДП під 16% річних (20000×0,16)	+3 200,0
2. Впровадження продукту «War-Life»	136 033 (Страхові премії)	Приріст портфеля на 15% при операційній рентабельності 10% (136033×0,15×0,10)	+2 040,5
3. Діджиталізація (скорочення витрат)	6 408 (Адмін. витрати)	Економія 10% адміністративних витрат за рахунок автоматизації процесів (6408×0,10)	+640,8
ЗАГАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ ЕФЕКТ	–	Сума додаткового прибутку до оподаткування	+5 881,3
Податок на прибуток (18%)	–	Відрахування до бюджету (5881,3×0,18)	-1058,6
Чистий економічний ефект	–	Приріст чистого прибутку	+4 822,7

Ефект від впровадження нового продукту прогнозується на основі припущення, що активний маркетинг дозволить збільшити обсяг премій на 15% що при закладеній маржинальності принесе близько 2 млн грн чистого операційного прибутку.

Розрахунок базується на моделі воронки продажів (Sales Funnel). Активізація маркетингових комунікацій (SEO, таргетована реклама) за прогнозами збільшить трафік на сайт компанії на 30-40%. При збереженні середньої ринкової конверсії у страховому секторі на рівні 1-2% та середнього чека поліса, це забезпечить органічний приріст портфеля мінімум на 15%. Також враховано ефект синергії від підвищення впізнаваності бренду [40].

Додатковий ефект від скорочення витрат досягається завдяки автоматизації процесів через «Кабінет клієнта», що дозволить скоротити ручну працю та супутні адміністративні витрати на 10%.

Таким чином, реалізація запропонованої комплексної стратегії дозволить ПрАТ «СК «АСКА-ЖИТТЯ» здійснити якісний стрибок у своєму розвитку. Прогнозоване багаторазове зростання чистого прибутку суттєво покращить інвестиційну привабливість компанії, наблизивши показник рентабельності власного капіталу до ринкових бенчмарків. Диверсифікація продуктів та каналів продажів знизить залежність від зовнішніх факторів, дозволяючи компанії не лише подолати наслідки кризи, а й сформувати надійний фундамент для довгострокового лідерства на ринку страхування життя України.

ВИСНОВКИ

У магістерській роботі наведено теоретичне узагальнення і нове вирішення наукового завдання щодо підвищення ефективності діяльності страхової компанії в умовах економічної нестабільності. За результатами проведеного дослідження зроблено наступні висновки:

1. Розкрито сутність страхування та механізм функціонування страхових ринків. Визначено, що страхування життя виконує подвійну функцію: соціальну (захист добробуту населення) та інвестиційну (акумуляція «довгих грошей» для економіки). Встановлено, що в умовах кризи ключовим механізмом стійкості стає здатність страховиків швидко трансформувати тимчасово вільні кошти у ліквідні та дохідні фінансові інструменти, мінімізуючи вплив інфляції.

2. Досліджено взаємозв'язок розвитку страхування та динаміки ВВП країни. Аналіз показав пряму кореляцію між рівнем розвитку ринку Life-страхування та темпами зростання ВВП у розвинених країнах. Для України цей зв'язок наразі є слабким через критично низький рівень проникнення страхування (0,07% ВВП у 2024 році), що свідчить про невикористаний потенціал галузі як внутрішнього інвестора.

3. Проаналізовано вплив страхування на формування ВВП України та визначено конкурентні позиції ПрАТ «СК «АСКА-ЖИТТЯ». Ринок страхування життя України характеризується високою концентрацією капіталу. Досліджувана компанія займає 7-му позицію в рейтингу (частка ринку 2,4%), реалізуючи стратегію «ринкового послідовника». Виявлено, що попри входження до ТОП-10, компанія стикається зі скороченням ринкової частки внаслідок падіння попиту на класичні накопичувальні продукти під час війни.

4. Здійснено оцінку ефективності діяльності та прибутковості компанії. Аналіз фінансових результатів за 2021–2024 роки виявив трансформацію моделі прибутковості ПрАТ «СК «АСКА-ЖИТТЯ». Зафіксовано стійку збитковість

операційної діяльності (андерайтингу) через скорочення страхових премій на 54% за останні два роки. Позитивний фінансовий результат (чистий прибуток 1,53 млн грн у 2024 р.) забезпечується виключно за рахунок інвестиційного доходу та переоцінки активів, що свідчить про залежність компанії від фінансових ринків.

5. Проведено аналіз фінансового стану та платоспроможності страховика. Діагностика показала, що компанія дотримується консервативної політики управління капіталом. ПрАТ «СК «АСКА-ЖИТТЯ» характеризується надлишковою ліквідністю (коефіцієнт абсолютної ліквідності > 70) та високою фінансовою автономією (0,44). Розрахунок інтегральних показників банкрутства за моделями Альтмана ($Z=3,46$) та Тафлера ($Z=3,30$) підтвердив перебування компанії у зоні абсолютної фінансової безпеки.

6. Обґрунтовано стратегічні напрями розвитку ринку страхування життя як інструменту зростання ВВП України. Доведено, що для активізації ринку необхідне втручання держави. Сценарний прогноз показав, що запровадження обов'язкового накопичувального пенсійного страхування, податкових стимулів для роботодавців та системи гарантування воєнних ризиків дозволить збільшити обсяг ринку до 18,5 млрд грн до 2027 року та підвищити рівень проникнення страхування до 0,18% ВВП.

7. Розроблено заходи щодо покращення фінансового стану ПрАТ «СК «АСКА-ЖИТТЯ». Запропоновано стратегію інтенсифікації, що включає: оптимізацію інвестиційного портфеля (купівля ОВДП), цифровізацію каналів продажів (зниження витрат) та впровадження продукту з покриттям воєнних ризиків. Розрахунок економічної ефективності показав, що реалізація цих заходів дозволить отримати додатковий чистий прибуток у розмірі 4,82 млн грн.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Розвиток страхування в стародавньому світі та в епоху Середньовіччя. StudFiles. URL: <https://studfile.net/preview/10737136/page:14/> (дата звернення: 20.12.2025).
2. Учасники проєктів Вікімедіа. Соціальне забезпечення – Вікіпедія. Вікіпедія. URL: https://uk.wikipedia.org/wiki/Соціальне_забезпечення (дата звернення: 20.12.2025).
3. Базилевич В. Д. Страхова справа: підручник / В. Д. Базилевич, К. С. Базилевич. К. : Знання, 2011. 203 с.
4. Страхування: Підручник / Керівник авт. колективу і наук. ред. С.С.Осадець. Вид. 2-ге, перероб. і доп. К.: КНЕУ, 2002. 599 с.
5. Вовчак О.Д. Страхування: Навчальний посібник. Львів: "Новий Світ-2000", 2004. 480 с.
6. Стратегічне управління страховою компанією: монографія / В. М. Фурман О. Ф. Філонюк, Р. В. Пікус та ін. К. : КНЕУ, 2008. 440 с.
7. Шумелда Я. П. Страхування : навч. посіб. Тернопіль Джура, 2004. 280 с.
8. Кришевич О. В. Зарубіжний досвід боротьби з шахрайством на ринку страхових послуг. Українська мова в юриспруденції: стан, проблеми, перспективи : матеріали XVIII Всеукр. наук.-практ. конф. (Київ, 17 листоп. 2022 р.). Київ, 2022. С. 120.
9. Кудрявська Н. В. The essence and classification of insurance mediation: European and Ukrainian experience. *The journal of zhytomyr state technological university. Series: economics*. 2018. No. 2(84). P. 125–131. URL: [https://doi.org/10.26642/jen-2018-2\(84\)-125-131](https://doi.org/10.26642/jen-2018-2(84)-125-131) (date of access: 20.12.2025).

10. Учасники проєктів Вікімедіа. Класифікація страхування – Вікіпедія. Вікіпедія. URL: https://uk.wikipedia.org/wiki/Класифікація_страхування (дата звернення: 20.12.2025).
11. Національний банк України. Офіційний сайт. URL: <https://bank.gov.ua> (дата звернення: 20.12.2025).
12. Про затвердження Положення про встановлення вимог щодо забезпечення платоспроможності та інвестиційної діяльності страховика : Постанова Нац. банку України від 29.12.2023 № 201: станом на 4 січ. 2025 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0201500-23#Text> (дата звернення: 20.12.2025).
13. Українське перестраховання. Можливість та вигоди об'єднання – Страхова компанія «ЕКСПО СТРАХУВАННЯ». URL: <https://exposk.com.ua/news/novyny-strakhovoho-rynku/ua-reinsurance.html> (дата звернення: 20.12.2025).
14. Попова Л. В. Сучасні тенденції розвитку цифрових технологій у страхуванні. *Проблеми сучасних трансформацій. Серія: економіка та управління*. 2022. № 5. URL: <https://doi.org/10.54929/2786-5738-2022-5-08-02> (дата звернення: 20.12.2025).
15. Odhiambo N. M. Supply-leading versus Demand-following Hypothesis: Empirical Evidence from Three SSA Countries. *African Development Review*. 2007. Vol. 19, no. 2. P. 257–280. URL: <https://doi.org/10.1111/j.1467-8268.2007.00161.x> (date of access: 20.12.2025).
16. Dawd I., Benlagha N. Insurance and economic growth nexus: New Evidence from OECD countries. *Cogent Economics & Finance*. 2023. Vol. 11, no. 1. URL: <https://doi.org/10.1080/23322039.2023.2183660> (date of access: 20.12.2025).
17. Mamadiyarov Z., Tajimatov O. Insurance of commercial banks' credit facilities and credit risk management. Journal is edited and published by the responsibility

- of Antis International Publisher. 2024. Vol. 1, No. 9. P. 79–85. URL: <https://antis.uz/index.php/aip/article/view/287> (дата звернення: 20.12.2025).
18. Cheberyako O. Implementation of Non-state Pension Provision in Ukraine in the System of Strengthening Social Protection. *Ekonomika*. 2023. 102(2), pp. 108–129. URL: <https://doi.org/10.15388/ekon.2023.102.2.6> (date of access: 20.12.2025).
19. Big Data: A Game Changer for Insurance Industry / ed. by K. Sood et al. Emerald Publishing Limited, 2022. URL: <https://doi.org/10.1108/9781802626056> (date of access: 20.12.2025).
20. Baruti B. H. The dynamics of insurance sector development and economic growth. *Corporate Governance and Organizational Behavior Review*. 2022. Vol. 6, no. 4. P. 28–42. URL: <https://doi.org/10.22495/cgobrv6i4p3> (date of access: 20.12.2025).
21. Kneysler O., Spasiv N., Huzela I. Conceptual principles of state regulation of the insurance market. *World of finance*. 2024. No. 3(76). P. 49–63. URL: <https://doi.org/10.35774/sf2023.03.049> (date of access: 20.12.2025).
22. Журавка О. С., Кошка А. О. Використання перестраховання як інструменту забезпечення платоспроможності страхової компанії. Цифрові трансформації та інноваційні технології в економіці: виклики, реалії, стратегії : матеріали IV Міжнар. наук.-практ. конф. (Суми, 15–16 трав. 2024 р.). Суми : Сумський державний університет, 2024. С. 105–108. URL: <https://fintech.biem.sumdu.edu.ua/wpcontent/uploads/2025/08/zbirnyk.pdf#page=105> (дата звернення: 20.12.2025).
23. Nguyen Q. K. The Development of the Life Insurance Market and Bank Stability in Developing Countries. *Heliyon*. 2024. P. 1-12. URL: <https://doi.org/10.1016/j.heliyon.2024.e38225> (date of access: 20.12.2025).

24. Пшенична М. Системні тенденції розвитку галузі страхування в умовах глобалізаційних змін. *Економіка та суспільство*. 2024. № 62. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-62-155> (дата звернення: 20.12.2025).
25. Крушинська А. В. Поведінкові фінанси у страхуванні: психологія ризику та вибору. Управлінські та правові засади забезпечення розвитку України як європейської держави: зб. тез ХХІХ щоріч. звітної наук. конф. наук.-пед. працівників, докторантів та аспірантів (м. Хмельницький, 27 берез. 2025 р.). Хмельницький університет управління та права імені Леоніда Юзькова, 2025. С. 104–106. URL: [https://univer.km.ua/sites/default/files/Наукова%20діяльність/Збірник%20тез%20ХХІХ%20щорічної%20звітної%20конференції%20науково-педагогічних%20працівників%20С%20докторантів%20та%20аспірантів_2025%20\(1\).pdf#page=104](https://univer.km.ua/sites/default/files/Наукова%20діяльність/Збірник%20тез%20ХХІХ%20щорічної%20звітної%20конференції%20науково-педагогічних%20працівників%20С%20докторантів%20та%20аспірантів_2025%20(1).pdf#page=104) (дата звернення: 20.12.2025).
26. Tymoshyk N. Implementation of European standards in the insurance management of Ukraine. *International scientific journal "Internauka". Series: "Economic Sciences"*. 2021. No. 6(86). URL: <https://doi.org/10.25313/2520-2294-2024-6-10061> (date of access: 20.12.2025).
27. Фінансова звітність. ПрАТ «СК «АСКА-ЖИТТЯ». URL: <https://www.asca-life.com.ua/documents/zvitnist-kompanii/fiansova-zvitnist/> (дата звернення: 20.12.2025).
28. Учасники проєктів Вікімедіа. Олігополія – Вікіпедія. Вікіпедія. URL: <https://uk.wikipedia.org/wiki/Олігополія#:~:text=У%20багатьох%20випадках%20олігополії%20захищені,були%20б%20у%20багатьох%20фірм.> (дата звернення: 20.12.2025).
29. Рейтинг компаній страхування життя – FORINSURER. FORINSURER журнал про страхування, перестрахування та InsurTech. URL: <https://forinsurer.com/ratings/life> (дата звернення: 20.12.2025).

30. Результати розміщення облігацій внутрішніх державних позик. Національний банк України. URL: <https://bank.gov.ua/ua/markets/ovdp-table> (дата звернення: 20.12.2025).
31. Електронна страховка: які види страхування можна оформити онлайн. Асоціація ритейлерів України – The profile association of retail market players. URL: <https://rau.ua/advertising-experience-uk/elektronna-strahovka-jaki-vidi-strahuvannja-mozhna-oformiti-onlajn/> (дата звернення: 20.12.2025).
32. Модель Альтмана - LivingFo. LivingFo. URL: <https://livingfo.com/model-altmana/> (дата звернення: 20.12.2025).
33. Учасники проектів Вікімедіа. Модель Таффлера – Вікіпедія. Вікіпедія. URL: https://uk.wikipedia.org/wiki/Модель_Таффлера (дата звернення: 20.12.2025).
34. Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування : Закон України від 09.07.2003 № 1058-IV: станом на 7 верес. 2025 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1058-15#Text> (дата звернення: 20.12.2025).
35. Зварич О., Волошин В. Зарубіжний досвід використання накопичувального пенсійного страхування у національних системах пенсійного забезпечення громадян. *Наукові інновації та передові технології*. 2023. № 14(28). URL: [https://doi.org/10.52058/2786-5274-2023-14\(28\)-636-667](https://doi.org/10.52058/2786-5274-2023-14(28)-636-667) (дата звернення: 20.12.2025).
36. Стратегія та прогноз страхового ринку 2026–2028 від НАСУ. НАСУ - НАСУ. Асоціація страховиків. Страхування. Показники діяльності страховиків. URL: <https://nasu.com.ua/strategichnyj-dajdzhest-strahovogo-rynku/> (дата звернення: 20.12.2025).
37. Про схвалення Бюджетної декларації на 2026–2028 роки: Постанова Кабінету Міністрів України від 28 черв. 2024 р. № 774. URL: <https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-skhvalennia-biudzhetnoi-deklaratsii-na-20262028-s774270625> (дата звернення: 20.12.2025).

38. Цінні папери ОВДП – інвестиції у комерційну нерухомість | Inzhur. Інвестиції у нерухомість – нвестування у комерційну нерухомість в Україні | Inzhur.
URL:https://www.inzhur.reit/offer/ovdp?utm_source=google&utm_medium=soc&utm_campaign=pmax_ОВДП&gad_source=1&gad_campaign_id=22737612144&gclid=Cj0KCQiAr5nKBhCpARIsACa_NiOJQqBrzRha4EubOrtNrOQfY_WQ01tN_by3VFLG2toMt9nw20S4MPEaAmb4EALw_wcB
(дата звернення: 20.12.2025).
39. What is Direct Insurance? | Definition and Insurance Tips. InsurEye. URL: <https://insureye.com/direct-insurance/> (date of access: 20.12.2025).
40. Global Insurance Report 2025: The pursuit of growth. McKinsey & Company. URL: <https://www.mckinsey.com/industries/financial-services/our-insights/global-insurance-report#/> (date of access: 20.12.2025).

ДОДАТКИ

за міжнародними стандартами фінансової звітності

Баланс (Звіт про фінансовий стан)
на **31 грудня 20 21 р.**

Форма N 1

Код за ДКУД

1801001

Актив	Код рядка	Код за ДКУД	
		На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	814	1124
первісна вартість	1001	1685	2150
накопичена амортизація	1002	871	1026
Незавершені капітальні інвестиції	1005		
Основи засоби	1010	24045	25558
первісна вартість	1011	41822	46089
знос	1012	17777	20531
1015			
Інвестиційна нерухомість	1016		
Первісна вартість інвестиційної нерухомості	1017		
Знос інвестиційної нерухомості	1020		
Довгострокові біологічні активи	1021		
Первісна вартість довгострокових біологічних активів	1022		
Накопичена амортизація довгострокових біологічних активів	1030		
Довгострокові фінансові інвестиції:			
які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1035	53149	85751
інші фінансові інвестиції	1040	21634	21106
Довгострокова дебіторська заборгованість	1045		
Відстрочені податкові активи	1050		
Гудвіл	1060		1403
Відстрочені аквізиційні витрати	1065		
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1090		
Інші необоротні активи	1095		
Усього за розділом I	1095	99642	134942
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	54	80
Виробничі запаси	1101	54	80
Незавершене виробництво	1102		
Готова продукція	1103		
Товари	1104		
Поточні біологічні активи	1110		
Депозити перестрахованих	1115		
Векселі одержані	1120		
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125		
Дебіторська заборгованість за розрахунками:			
за виданими авансами	1130	218	247
з бюджетом	1135		
у тому числі з податку на прибуток	1136		
Дебіторська заборгованість за розрахунками з нарахованих доходів	1140	1593	695
Дебіторська заборгованість за розрахунками із внутрішніх розрахунків	1145		
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	493	213
Поточні фінансові інвестиції	1160	9882	5023
Гроші та їх еквіваленти	1165	78048	59937
Готівка	1166		
Рахунки в банках	1167	78048	59937
Витрати майбутніх періодів	1170		
Частка перестраховика у страхових резервах	1180	2642	5713
у тому числі в:			
резервах довгострокових зобов'язань	1181	2642	5713
резервах збитків або резервах належних виплат	1182		
резервах незароблених премій	1183		
інших страхових резервах	1184		
Інші оборотні активи	1190		
Інші оборотні активи	1195	92930	71908
Усього за розділом II	1200	192572	206850
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття			
Баланс	1300	192572	206850

Пасив	Код рядка	Код за ДКУД	
		На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (найован) капітал	1400	19385	19385
Векселі до незареєстрованого статутного капіталу	1401		
Капітал у дооцінках	1405	9469	11266
Додатковий капітал	1410	1	1
Емісійний дохід	1411		
Накопичені курсові різниці	1412		
Резервний капітал	1415		
Нерозподілений прибуток (неповернений збиток)	1420	56721	55418
Неоплачений капітал	1425	()	()
Видлений капітал	1430	()	()
Інші резерви	1435		
Усього за розділом I	1495	85576	86070
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	2010	2404
Пенсійні зобов'язання	1505		
Довгострокові кредити банків	1510		
Інші довгострокові зобов'язання	1515		
Довгострокові забезпечення	1520		
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521		
Цільове фінансування	1525		
Благодійна допомога	1526		
Страхові резерви	1530	100143	113275
у тому числі:			
резерв довгострокових зобов'язань	1531	52962	63959
резерв збитків або резерв належних виплат	1532	47181	49316
резерв незароблених премій	1533		
інші страхові резерви	1534		
Інвестиційні контракти	1535		
Презивний фонд	1540		
Резерв на виплату джек-поту	1545		
Усього за розділом II	1595	102153	115679
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600		
Векселі видані	1605		
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610		
товари, роботи, послуги	1615	91	130
розрахунками з бюджетом	1620	3657	3491
у тому числі з податку на прибуток	1621	3594	3422
розрахунками зі страхування	1625	103	84
розрахунками з оплати праці	1630	258	298
Поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами	1635		
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з учасниками	1640		
Поточна кредиторська заборгованість із внутрішніх розрахунків	1645		
Поточна кредиторська заборгованість за страховою діяльністю	1650		
Поточні забезпечення (резерв відступок)	1660	52	252
Доходи майбутніх періодів	1665		
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670		
Інші поточні зобов'язання	1690	682	846
Усього за розділом III	1695	4843	5101
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття			
Усього за розділом IV	1700		
V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800		
Баланс	1900	192572	206850

Керівник

Олена Пантопа

Головний бухгалтер

Ірина Данілова

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)

за рік 20 21

Форма N 2

Код за ДКУД

1801003

I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000		
Чисті зароблені страхові премії	2010	406 460	431 222
Премії підписані, валова сума	2011	406 807	431 613
Премії, передані у перестраховування	2012	347	391
Зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013		
Зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2014		
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(7 564)	(6 933)
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070	13 453	7 382
Валовий:			
прибуток	2090	385 443	416 907
збиток	2095	()	()
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105	-10 997	-17 275
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110	936	13 543
Зміна інших страхових резервів, валова сума	2111	-2 135	12 260
Зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112	3 071	1 283
Інші операційні доходи	2120	738	1 667
Дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2121		
Дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122		
Адміністративні витрати	2130	(14 400)	(12 555)
Витрати на збут	2150	(362 432)	(393 515)
Інші операційні витрати	2180	(2 636)	(6 196)
у т.ч. витрат від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2181	529	2 120
Витрат від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182		
Фінансовий результат від операційної діяльності:			
прибуток	2190		2 576
збиток	2195	(3 348)	()
Дохід від участі в капіталі	2200		
Інші фінансові доходи	2220	15 909	16 038
Інші доходи	2240	217	3 563
Дохід від благодійної допомоги	2241		
Фінансові витрати	2250	(2 606)	(5 154)
Втрати від участі в капіталі	2255		
Інші витрати	2270	(26)	(2)
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275		
Фінансовий результат до оподаткування:			
прибуток	2290	10 146	17 021
збиток	2295	()	()
Витрати з податку на прибуток	2300	(11 449)	(14 222)
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305		
Чистий фінансовий результат:			
прибуток	2350		2 799
збиток	2355	(1 303)	()

II. СУКУПНИЙ ДОХІД

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	1797	1577
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405		3251
Накопичені курсові різниці	2410		
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних	2415		
Інший сукупний дохід	2445		
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	1797	4828
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455		
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	1797	4828
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	494	7 627

III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Матеріальні затрати	2500	514	391
Витрати на оплату праці	2505	13287	12 233
Відрахування на соціальні заходи	2510	2823	2 531
Амортизація	2515	1530	1 306
Інші операційні витрати	2520	371 375	399 537
Разом	2550	389 529	415 998

IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Середньорічна кількість простих акцій	2600		
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605		
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610		
Середньорічна кількість простих акцій	2615		

Баланс (Звіт про фінансовий стан)
на 31 грудня 20 22 р.

Форма N 1

Код за ДКУД

1801001

Актив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	1124	1605
первісна вартість	1001	2130	2874
накопичена амортизація	1002	1026	1269
Незавершені капітальні інвестиції	1005		
Основні засоби	1010	25558	25123
первісна вартість	1011	46089	47165
знос	1012	20531	22042
Інвестиційна нерухомість	1015		
Первісна вартість інвестиційної нерухомості	1016		
Знос інвестиційної нерухомості	1017		
Довгострокові біологічні активи	1020		
Первісна вартість довгострокових біологічних активів	1021		
Накопичена амортизація довгострокових біологічних активів	1022		
Довгострокові фінансові інвестиції:	1030		
які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1035	85751	86736
інші фінансові інвестиції	1040	21106	21106
Довгострокова дебіторська заборгованість	1045		
Відстрочені податкові активи	1050		
Гудвіл	1060	1403	
Відстрочені аквізиційні витрати	1065		
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1090		
Інші необоротні активи	1099		
Усього за розділом I	1095	134942	134570
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	80	37
Виробничі запаси	1101	80	37
Незавершене виробництво	1102		
Готова продукція	1103		
Товари	1104		
Поточні біологічні активи	1110		
Депозити перестраховування	1115		
Векселі одержані	1120		
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125		
Дебіторська заборгованість за розрахунками:	1130	247	251
за виданими авансами	1135		
з бюджетом	1136		
у тому числі з податку на прибуток	1137		
Дебіторська заборгованість за розрахунками з нарахованих доходів	1140	695	5654
Дебіторська заборгованість за розрахунками із внутрішніх розрахунків	1145		
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	213	250
Поточні фінансові інвестиції	1160	5023	9182
Гроші та їх еквіваленти	1165	59937	63430
Готівка	1166		
Рахунки в банках	1167	59937	63430
Витрати майбутніх періодів	1170		
Частка перестраховика у страхових резервах	1180	5713	
у тому числі в:	1181	5713	
резервах довгострокових зобов'язань	1182		
резервах збитків або резервах належних виплат	1183		
резервах незароблених премій	1184		
інших страхових резервах	1185		
Інші оборотні активи	1190		
Усього за розділом II	1195	71908	78804
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200		
Баланс	1300	206850	213374

Пасив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	19385	19385
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401		
Капітал у дооцінках	1405	11266	11869
Додатковий капітал	1410	1	1
Емісійний дохід	1411		
Накопичені курсові різниці	1412		
Резервний капітал	1415		
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	55418	55599
Неоплачений капітал	1425	()	()
Вилучений капітал	1430	()	()
Інші резерви	1435		
Усього за розділом I	1495	86070	86854
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	2404	2480
Пенсійні зобов'язання	1505		
Довгострокові кредити банків	1510		
Інші довгострокові зобов'язання	1515		
Довгострокові забезпечення	1520		
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521		
Цільове фінансування	1525		
Благодійна допомога	1526		
Страхові резерви	1530	113275	121666
у тому числі:	1531	63959	71363
резерви довгострокових зобов'язань	1532	49316	50303
резерви збитків або резерви належних виплат	1533		
резерви незароблених премій	1534		
інші страхові резерви	1535		
Інвестиційні контракти	1540		
Привілейний фонд	1545		
Резерв на виплату джек-поту	1545		
Усього за розділом II	1595	115679	124146
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600		
Векселі видані	1605		
Поточна кредиторська заборгованість за:	1610		
довгостроковими зобов'язаннями	1615	130	75
товари, роботи, послуги	1620	3491	1513
розрахунками з бюджетом	1621	3422	1453
у тому числі з податку на прибуток	1625	84	73
розрахунками зі страхування	1630	298	253
розрахунками з оплати праці	1635		
Поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами	1640		
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з учасниками	1645		
Поточна кредиторська заборгованість із внутрішніх розрахунків	1650		
Поточна кредиторська заборгованість за страховою діяльністю	1660	252	315
Поточні забезпечення (резерви відступок)	1665		
Доходи майбутніх періодів	1670		
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1690	846	145
Інші поточні зобов'язання	1695	5101	2374
Усього за розділом III	1700		
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами,	1700		

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)

за рік 20 22

Форма № 2

Код за ДКУД

1801003

I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000		
Чисті зароблені страхові премії	2010	296 835	406 460
Премії підписані, валова сума	2011	296 835	406 807
Премії, передані у перестраховання	2012		347
Зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013		
Зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2014		
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(4 923)	(7 564)
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070	8 466	13 453
Валовий:			
прибуток	2090	283 446	385 443
збиток	2095	()	()
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105	-7 404	-10 997
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110	-6 701	936
Зміна інших страхових резервів, валова сума	2111	-988	-2 135
Зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112	-5 713	3 071
Інші операційні доходи	2120	3 115	738
Дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2121		
Дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122		
Адміністративні витрати	2130	(11 192)	(14 400)
Витрати на збут	2150	(272 725)	(362 432)
Інші операційні витрати	2180	(343)	(2 636)
у т.ч. витрат від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2181		529
Витрат від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182		
Фінансовий результат від операційної діяльності:			
прибуток	2190		
збиток	2195	(11 804)	(3 348)
Дохід від участі в капіталі	2200		
Інші фінансові доходи	2220	21 890	15 909
Інші доходи	2240	405	217
Дохід від благодійної допомоги	2241		
Фінансові витрати	2250	(1 795)	(2 606)
Втрати від участі в капіталі	2255		
Інші витрати	2270	(3)	(26)
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275		
Фінансовий результат до оподаткування:			
прибуток	2290	8 693	10 146
збиток	2295	()	()
Витрати з податку на прибуток	2300	(8 512)	(11 449)
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305		
Чистий фінансовий результат:			
прибуток	2350	181	
збиток	2355	()	(1 303)

II. СУКУПНИЙ ДОХІД

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	348	1797
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	255	
Накопичені курсові різниці	2410		
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних	2415		
Інший сукупний дохід	2445		
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	603	1797
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455		
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	603	1797
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	784	494

III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Матеріальні затрати	2500	159	514
Витрати на оплату праці	2505	9831	13 287
Відрахування на соціальні заходи	2510	2184	2 823
Амортизація	2515	1508	1 530
Інші операційні витрати	2520	284 683	371 375
Разом	2550	298 365	389 529

IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4

за міжнародними стандартами фінансової звітності

Баланс (Звіт про фінансовий стан)
на 31 грудня **2023** р.

Форма N 1

Код за ДКУД

1801001

Активи	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	1 605	1 601
первісна вартість	1001	2 874	3 364
накопичена амортизація	1002	1 269	1 763
Незавершені капітальні інвестиції	1005		
Основні засоби	1010	25 123	24 630
первісна вартість	1011	47 165	47 240
знос	1012	22 042	22 610
Інвестиційна нерухомість	1015		
Первісна вартість інвестиційної нерухомості	1016		
Знос інвестиційної нерухомості	1017		
Довгострокові біологічні активи	1020		
Первісна вартість довгострокових біологічних активів	1021		
Накопичена амортизація довгострокових біологічних активів	1022		
Довгострокові фінансові інвестиції, які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030		
інші фінансові інвестиції	1035	86 736	102 640
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	6 937	
Відстрочені податкові активи	1045		
Гудвіл	1050		
Відстрочені аквізиційні витрати	1060		
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065		
Інші необоротні активи	1090		
Усього за розділом I	1095	120 401	128 871
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	37	24
Виробничі запаси	1101	37	24
Незавершене виробництво	1102		
Готова продукція	1103		
Товари	1104		
Поточні біологічні активи	1110		
Депозити перестраховування	1115		
Векселі одержані	1120		
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125		
Дебіторська заборгованість за розрахунками:			
за виданими авансами	1130	251	33
з бюджетом	1135		
у тому числі з податку на прибуток	1136		
Дебіторська заборгованість за розрахунками з нарахованих доходів	1140	5 654	7 526
Дебіторська заборгованість за розрахунками із внутрішніх розрахунків	1145		
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	250	205
Поточні фінансові інвестиції	1160	9 182	3 064
Гроші та їх еквіваленти	1165	63 430	71 870
Готівка	1166		
Рахунки в банках	1167	63 430	71 870
Витрати майбутніх періодів	1170		
Частка перестраховика у страхових резервах	1180		
у тому числі в:			
резервах довгострокових зобов'язань	1181		
резервах збитків або резервах належних виплат	1182		
резервах незароблених премій	1183		
інших страхових резервах	1184		
Інші оборотні активи	1190		
Усього за розділом II	1195	78 804	82 722
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття			
Баланс	1300	199 205	211 593

Пасиви	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	19 385	19 385
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401		
Капітал у дооцінках	1405	11 869	12 937
Додатковий капітал	1410	1	1
Емісійний дохід	1411		
Накопичені курсові різниці	1412		
Резервний капітал	1415		
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	57 587	62 994
Неоплачений капітал	1425	()	()
Вилучений капітал	1430	()	()
Інші резерви	1435		
Усього за розділом I	1495	88 842	95 317
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	2 480	2 588
Пенсійні зобов'язання	1505		
Довгострокові кредити банків	1510		
Інші довгострокові зобов'язання	1515		
Довгострокові забезпечення	1520		
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521		
Зобов'язання на залишок покриття	1525	66 912	76 280
Зобов'язання за страховими виплатами	1526	38 597	35 656
Страхові резерви	1530		
у тому числі:			
резерв довгострокових зобов'язань	1531		
резерв збитків або резерв належних виплат	1532		
резерв незароблених премій	1533		
інші страхові резерви	1534		
Інвестиційні контракти	1535		
Привілейний фонд	1540		
Резерв на виплату джек-поту	1545		
Усього за розділом II	1595	107 989	114 524
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600		
Векселі видані	1605		
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610		
товари, роботи, послуги	1615	75	75
розрахунками з бюджетом	1620	1 513	1 027
у тому числі з податку на прибуток	1621	1 453	954
розрахунками зі страхування	1625	73	69
розрахунками з оплати праці	1630	253	243
Поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами	1635		
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з учасниками	1640		
Поточна кредиторська заборгованість із внутрішніх розрахунків	1645		
Поточна кредиторська заборгованість за страховою діяльністю	1650		
Поточні забезпечення (заборгованості)	1660	315	256
Доходи майбутніх періодів	1665		

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)

за рік 20 23

Форма N 2 Код за ДКУД 1801003

I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000		
Чисті зароблені страхові премії	2010	155 933	288 471
Премії підписані, валова сума	2011	155 933	296 835
Податок 3%	2012	(4 093)	(8364)
Зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013		
Зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2014		
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	()	()
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070	156 888	302 546
Валовий:			
прибуток	2090		
збиток	2095	(5 048)	(14 075)
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105		
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110		
Зміна інших страхових резервів, валова сума	2111		
Зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112		
Інші операційні доходи	2120	1 099	3 115
Дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2121		
Дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122		
Адміністративні витрати	2130	()	()
Витрати на збут	2150	()	()
Інші операційні витрати	2180	(12 711)	(7 220)
у т.ч. витрат від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2181		
Витрат від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182		
Фінансовий результат від операційної діяльності:			
прибуток	2190		
збиток	2195	(16 660)	(18 180)
Дохід від участі в капіталі	2200		
Інші фінансові доходи	2220	22 461	21 890
Інші доходи	2240	406	405
Дохід від благодійної допомоги	2241		
Фінансові витрати	2250	(791)	(1 795)
Втрати від участі в капіталі	2255	()	()
Інші витрати	2270	(9)	(3)
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275		
Фінансовий результат до оподаткування:			
прибуток	2290	5 407	2 317
збиток	2295	()	()
Витрати з податку на прибуток	2300	()	(148)
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305		
Чистий фінансовий результат:			
прибуток	2350	5 407	2 169
збиток	2355	()	()

II. СУКУПНИЙ ДОХІД

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	490	348
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	578	255
Накопичені курсові різниці	2410		
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних	2415		
Інший сукупний дохід	2445		
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	1068	603
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455		
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	1068	603
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	6 475	2 772

III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Матеріальні затрати	2500	297	159
Витрати на оплату праці	2505	10138	9 831
Відрахування на соціальні заходи	2510	2135	2 184
Амортизація	2515	1716	1 508
Інші операційні витрати	2520	155 313	296 084
Разом	2550	169 599	309 766

IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4

за міжнародними стандартами фінансової звітності

Баланс (Звіт про фінансовий стан)
на 31 грудня 2024 р.

Форма №1 Код за ДКУД 1801001

А К Т И В	Код ридика	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	1 601	4 142
первісна вартість	1001	3 364	6 826
накопичена амортизація	1002	1 763	2 684
Незавершені капітальні інвестиції	1005	-	-
Основні засоби	1010	24 630	27 423
первісна вартість	1011	47 240	54 289
знос	1012	22 610	26 866
Інвестиційна нерухомість	1015	-	-
первісна вартість інвестиційної нерухомості	1016	-	-
знос інвестиційної нерухомості	1017	-	-
Довгострокові біологічні активи	1020	-	-
первісна вартість довгострокових біологічних активів	1021	-	-
накопичена амортизація довгострокових біологічних активів	1022	-	-
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	-	-
інші фінансові інвестиції	1035	102 640	120 993
Зобов'язаність за внесками до статутного капіталу інших підприємств	1036	-	-
Довгострокова дебіторська зобов'язаність	1040	-	-
Відстрочені податкові активи	1045	-	-
Гудвіл	1050	-	-
Відстрочені аквизиційні витрати	1060	-	-
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	-	-
Інші необоротні активи	1090	-	-
Усього за розділом I	1095	128 871	152 558
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	24	24
виробничі запаси	1101	24	24
незавершене виробництво	1102	-	-
готова продукція	1103	-	-
товари	1104	-	-
Поточні біологічні активи	1110	-	-
Депозити перестрахування	1115	-	-
Векселі одержані	1120	-	-
Дебіторська зобов'язаність за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	-	-
Дебіторська зобов'язаність за розрахунками: за виданими авансами	1130	33	74
з бюджетом	1135	-	225
у тому числі з податку на прибуток	1136	-	225
Дебіторська зобов'язаність за розрахунками з нарахованих доходів	1140	7 526	5 876
Дебіторська зобов'язаність за розрахунками із внутрішніх розрахунків	1145	-	-
Інша поточна дебіторська зобов'язаність	1155	205	886
Поточні фінансові інвестиції	1160	3 064	2 830
Гроші та їх еквіваленти	1165	71 870	66 507
готівка	1166	-	-
рахунки в банках	1167	71 870	66 507
Витрати майбутніх періодів	1170	-	-
Частка перестраховника у страхових резервах	1180	-	-
у тому числі в: резервах довгострокових зобов'язань	1181	-	-

резервах збитків або резервах належних виплат	1182	-	-
резервах незароблених премій	1183	-	-
інших страхових резервах	1184	-	-
Інші оборотні активи	1190	-	-
Усього за розділом II	1195	82 722	76 422
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	-	-
Баланс	1300	211 593	228 980

Пасив	Код ридика	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (паісовий) капітал	1400	19 385	49 625
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	-	-
Капітал у дооцінках	1405	12 937	15 925
Додатковий капітал	1410	1	1
емісійний дохід	1411	-	-
накопичені курсові різниці	1412	-	-
Резервний капітал	1415	-	-
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	62 994	34 283
Неоплачений капітал	1425	(-)	(-)
Вилучений капітал	1430	(-)	(-)
Інші резерви	1435	-	-
Усього за розділом I	1495	95 317	99 834
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	2 588	3 183
Пенсійні зобов'язання	1505	-	-
Довгострокові кредити банків	1510	-	-
Інші довгострокові зобов'язання	1515	-	-
Довгострокові забезпечення	1520	-	-
довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	-	-
Цільове фінансування	1525	-	-
благочинна допомога	1526	-	-
Страхові резерви	1530	111 936	125 018
у тому числі:			
резерв довгострокових зобов'язань	1531	76 280	97 403
резерв збитків або резерв належних виплат	1532	35 656	27 615
резерв незароблених премій	1533	-	-
інші страхові резерви	1534	-	-
Інвестиційні контракти	1535	-	-
Призовий фонд	1540	-	-
Резерв на виплату джек-поту	1545	-	-
Усього за розділом II	1595	114 524	128 201
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	-	-
Векселі видані	1605	-	-
Поточна кредиторська зобов'язаність за: довгостроковими зобов'язаннями	1610	-	-
товари, роботи, послуги	1615	75	107
розрахунками з бюджетом	1620	1 027	88
у тому числі з податку на прибуток	1621	954	-
розрахунками зі страхування	1625	69	92
розрахунками з оплати праці	1630	243	265
Поточна кредиторська зобов'язаність за одержаними авансами	1635	-	-
Поточна кредиторська зобов'язаність за розрахунками з учасниками	1640	-	-
Поточна кредиторська зобов'язаність із внутрішніх розрахунків	1645	-	-
Поточна кредиторська зобов'язаність за страховою діяльністю	1650	-	-
Поточні забезпечення	1660	256	316
Доходи майбутніх періодів	1665	-	-

I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	-	-
Чисті зароблені страхові премії	2010	136 033	155 933
премії підписані, валова сума	2011	136 033	155 933
премії, передані у перестраховування	2012	-	-
зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013	-	-
зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2014	-	-
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(138 913)	(147 294)
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070	8 593	9 594
Валовий:			
прибуток	2090	-	-
збиток	2095	(11 473)	(955)
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105	-	-
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110	-	-
зміна інших страхових резервів, валова сума	2111	-	-
зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112	-	-
Інші операційні доходи	2120	2 562	1 099
у тому числі:	2121	-	-
дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122	-	-
дохід від використання коштів, вивільнених від оподаткування	2123	-	-
Адміністративні витрати	2130	(6 408)	(5 453)
Витрати на збут	2150	(-)	(-)
Інші операційні витрати	2180	(448)	(7 258)
у тому числі:	2181	200	6 937
витрати від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю			
витрати від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182	-	-
Фінансовий результат від операційної діяльності:			
прибуток	2190	-	-
збиток	2195	(15 767)	(12 567)
Дохід від участі в капіталі	2200	-	-
Інші фінансові доходи	2220	23 852	22 461
Інші доходи	2240	754	406
у тому числі:	2241	-	-
дохід від благодійної допомоги			
Фінансові витрати	2250	(3 264)	(791)
Втрати від участі в капіталі	2255	(-)	(-)
Інші витрати	2270	(-)	(9)
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275	-	-

Продовження додатка 2

Фінансовий результат до оподаткування:			
прибуток	2290	5 575	9 500
збиток	2295	(-)	(-)
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	(4 046)	(4 093)
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	-	-
Чистий фінансовий результат:			
прибуток	2350	1 529	5 407
збиток	2355	(-)	(-)

II. СУКУПНИЙ ДОХІД

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	2 711	490
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	277	578
Накопичені курсові різниці	2410	-	-
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	-	-
Інший сукупний дохід	2445	-	-
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	2 988	1 068
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	-	-
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	2 988	1 068
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	4 517	6 475

III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Матеріальні затрати	2500	260	297
Витрати на оплату праці	2505	11 871	10 138
Відрахування на соціальні заходи	2510	2 463	2 135
Амортизація	2515	2 102	1 716
Інші операційні витрати	2520	129 073	155 313
Разом	2550	145 769	169 599

IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Середньорічна кількість простих акцій	2600	-	-